Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 13 декабрь
ПАЙШАНБА
№ 284 (5.077).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ПАРТИЯ ОБРЎСИ

Яқин-яқинларда — бор-йўғи уч-тўрт йил аввал — партия обрўси ҳақида гап кетгудек бўлса, «...давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони» деган таъриф албатта қўлланиларди. Бироқ қайта қуриш, социалистик жамиятимиз ҳаётининг ҳамма соҳаларини инқилобий янгилаш бошланиб кетди. Одамлар салбий ҳолатлар, халқимиз ижтимоий ҳимоясизлиги, сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий масалаларда партия ҳукмронлиги ҳақида очиқ-ошкора гапира бошладилар.

Бора-бора Коммунистик партия шаънига кескин танқидий сўзлар айтиладиган бўлиб қолди. Одамлар аччиқ алам устида ўз кулфатларини унга боғлаб, бўлар-бўлмасга айбномалар тўқишдан ҳам тап тортишмаяпти. Ана шундай вазиятда КПСС жамиятда тутган мавқеини сақлаб қолиш учун ўз фаолиятини ҳар томонлама чуқур ва синчковлик билан таҳлил этиб чиқиши, йўл қўйилган хатоларга тегишли баҳо бериши, уларни тугатиш чораларини кўриши лозим эди.

Партия Марказий Қўмитаси янгиланиш йўлидан дадил қадам ташлади. Жумҳурият ва вилоят партия ташкилотларига кенг мустақиллик берилиши, маҳаллий муаммоларни ҳал этишда марказнинг тазйиқи бўшаштирилгани ана шу соҳада жуда муҳим аҳамият касб этди.

Биз-ҳаммамиз «Ўзбекистон Компартияси — КПССнинг жанговар отряди» деган шиорни яхши эслаймиз. Аслини олганда мана шу «жанговар отряд» Москванинг руҳсатисиз бирон-бир иш қила олмас, раҳбарлик лавозимига қўйиладиган ҳар қандай номзод ҳақида пойтахт билан келишиш қоида қилиб қўйилган эди. Иш шунгача бориб етдики, КПСС XXVII съездида партия марказий органлари таркибига мана шу «жанговар отряд»дан бор-йўғи 13 киши сайланди, ҳисобот даври ниҳоясида эса улардан биттасигина қолди.

Эндиликда аҳвол тубдан ўзгарди. КПСС XXVIII съездида партия Марказий Қўмитасига Ўзбекистондан 19, Марказий Назорат Комиссияси таркибига эса 12 киши кирди. КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюроси ва котибияти, Марказий Назорат Комиссияси президиумига жумҳуриятимиздан биттадан вакил сайланди. Мана шу далилнинг ўзиёқ мамлакат сиёсий ҳаётида Ўзбекистон партия ташкилоти мавқеи тобора ўсиб бораётганини яққол исботлайди.

Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди жумҳурият партия ташкилоти мустақиллигини қарор топтириш йўлида жуда муҳим давр бўлиб қолади. Унинг биринчи босқичи ярим йил муқаддам иш кўрган эди. Ўшанда партия сафларини жипслаштиришга, ўлкамизда вазиятни барқарорлаштириш учун зарур шарт-шароит яратишга қаратилган умумий сиёсий йўл белгилаб олинди. Шундан кейин одамларнинг истиқболга ишончи ортди, ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида зарбдорона меҳнатга рағбат кучайди.

Мамлакатнинг кўпгина минтақаларида ҳосил йиғим-терими барбод этилган бир пайтда Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашларининг эришган муваффақиятлари яна ҳам салмоқлироқ бўлиб кўринаяпти. Рўй берган вазиятнинг аччиқ сабоғи шуки, демократия билан парокандалик ва ҳеч нарсадан тап тортмаслик, ошкоралик билан бўлар- бўлмасга, сабаб-бесабаб митинглар, намойишлар ўтказиш, фикрлар хилма-хиллиги билан интизомсизлик ва тартибсизлик муроса қилиши мумкин эмас. Агар яхши ишланмаса, яхши яшаб бўлмаслигини ҳар биримиз тушуниб оладиган пайт келди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси ва жумҳурият ҳукумати кўрган изчил чоралар туфайли бизда ишлаб чиқаришнинг ўсиши таъминланмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида ҳосил қилинган миллий даромад 2,5 фоиз ортди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 2,2, халқ истеъмоли моллари тайёрлаш 7,2, турар жой қурилиши 19 фоиз ўсди.

Қишлоқ меҳнаткашлари қўлга киритган муваффақиятлар айниқса қувонтиради. Улар экинларнинг қарийб барча турлари бўйича давлат буюртмалари ва белгиланган мажбуриятларни адо этишга муваффақ бўлдилар. Мисли кўрилмаган қисқа муддат ичида 5 миллион тоннадан зиёд — режадагига қараганда 225 минг тонна кўп оқ олтин йиғиштириб олинди ҳамда пахта тозалаш заводларига етказиб берилди. Сабзавоткорлар, боғбонлар, полизчилар, чорвадорлар, деҳқончилик-саноат мажмуи бошқа тармоқларининг вакиллари ҳам баракали ишладилар.

Йил якунини таҳлил этар эканмиз, пахта мавсуми муваффақиятини таъминлашда ҳосил терими учун тўланадиган ҳақ кескин оширилгани ғоят муҳим аҳамият касб этганини таъкидлаб ўтишимиз лозим. Аввал бошданоқ қўлда терилган ҳар килограмм пахтага 25 тийин, машина теримининг ҳар тоннасига 10 сўмдан тўланиши эълон қилинди. Моддий манфаатдорлик меҳнат интизомини сафарбар этишга йўл очди. Йиғим-терим даврида мактаблар, техникумлар, олий илмгоҳларни ёпиб қўйишга ҳожат қолмади, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, илмий муассасаларнинг иш мароми тўхтамади. Ижара, оила ва жамоа пудрати кенг жорий этилганлиги ҳам қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунлашга ижобий таъсир кўрсатди.

Жумҳурият Президенти ва ҳукумати, маҳаллий Кенгашлар аҳолининг ижтимоий ночор қатламларини қўллаб-қувватлашга қаратилган чора-тадбирлари Ўзбекистонда маънавий-руҳий вазиятнинг барқарорлашувида муҳим аҳамият касб этди. Булар ҳозирги пайтда фахрийлар, ногиронлар, кўпболали оналар, талабалар, ўқитувчиларга кўрсатилаётган ёрдамдир.

Ўзбекистонда ҳар қарич суғориладиган ер олтин баҳосида ўлчаниши ҳаммага маълум. Биз ҳатто озуқа, сабзавот, полиз экинлари майдонларини, боғ ва токзорларни қисқартириш эвазига ғўза ўстириладиган пайкалларни кенгайтириш йўли тутилганини яхши эслаймиз. Шунинг учун ҳам оқ олтин деҳқонга фаровонлик ўрнига кулфат келтирди, томорқалар тобора қисқартириб борилди. Асосий мақсад мамлакатга иложи борича кўпроқ пахта етказиб беришдан, навбатдаги мукофотларни олишдан иборат бўлиб қолди.

Бу йўналишдан воз кечиш, пахта яккаҳокимлигини тугатиш учун катта жасорат керак эди. Жумҳуриятимиз бахтига шундай раҳбарлар топилди. Уларнинг куч-ғайратлари, дадил саъй-ҳаракатлари туфайли Ўзбекистонда сабзавот пайкаллари, полизлар, боғ ва токзорлар яна кенгая бошлади, озуқа етиштириш учун майдонлар ажратилмоқда. Энг муҳими — деҳқонлар томорқали бўлдилар. Қуйидаги рақамларга эътибор қилинг: Президент фармони чиқмасидан аввал 1.870 мингдан сал кўпроқ оила ўртача 12 сотихдан ерга эга эди. Ҳозирги пайтда яна 167 минг гектар майдон ажратилди, ярим миллионга яқин оила томорқа олди, қарийб 1 миллион оила эса ўз томорқа майдонини кенгайтирди. Агар кўпчилик қишлоқ меҳнаткашлари ихтиёрида томорқа бўлмаган пайтда ҳам шахсий хўжаликда катта миқдорда сабзавот, мева, чорва маҳсулотлари етиштириб келинганини назарда тутсак, эндиликда деҳқон дастурхони қанчалик тўкин бўлишини, ортиқчаси шаҳарликларга тортиқ этилишини тасаввур қилиш қийин эмас.

Ўзбекистон ССЖ Президентининг жумҳурият аҳолиси шахсий хўжаликларидаги мол ва паррандаларни ем-хашак билан таъминлаш ҳамда уларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги фармони бутун деҳқончилик-саноат мажмуи меҳнаткашлари учун ғоят катта аҳамиятга эгадир. Ана шундай ғамхўрлик туфайли қишлоқ меҳнаткашлари жамоа ва давлат хўжаликларидан 54 мингтага яқин бузоқ, 31 мингта чўчқа боласи, 300 мингдан зиёд қўй ва эчки, 7,5 миллионта жўжа сотиб олдилар. Томорқа эгаларига шу йилнинг ўзидаёқ 815 минг тонна хашак, 152,2 минг тонна ширали озуқа, 444 минг тонна кўкпоя етказиб берилди. Мана шуларнинг ҳаммаси фуқаролар ихтиёридаги шахсий хўжаликларда чорва моллари маҳсулдорлигини оширишга ёрдам беради.

Жумҳурият меҳнаткашлари ҳаётида содир бўлаётган бундай ижобий ўзгаришларнинг ташаббускорлари коммунистлар эканлиги ҳаммага маълум. Улар ишлаб чиқаришда интизом ва тартиб ўрнатиш учун бошланган курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар, хўжалик юритишни янги ўзанга кўчириш, долзарб вазифаларни ҳал этишда ишбилармонлик ва омилкорлик фазилатларини намойиш этмоқдалар.

«Хуллас, биз бугун шуни тўла асос билан айта оламизки, — деди КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби, Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов жумҳурият Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичида қилган маърузасида, — Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг қарорлари жамиятни жипслаштириш ва ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштиришга, жамиятимизнинг ҳозирги етилган ва олдимизда турган вазифаларини ҳал қилишга амалий ҳисса қўшмоқда».

Обрў дабдабали сўзлар билан эмас, амалий ишлар эвазига топилади. Ўзбекистон Коммунистик партияси ҳозирги нотинч ва қийин даврда изчил ўтказаётган сиёсат, жумҳурият коммунистлари XXII съезди иккинчи босқичида қабул қилинган ҳужжатлар бу ҳақиқатни яна бир карра исботлаб турибди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

1990 йил 11 декабрь куни КПСС Марказий Қўмитасининг пленумида тушган таклифлар ва мулоҳазалар ҳар томонлама кўриб чиқилиб, муҳокама қилинганидан кейин «Иттифоқ шартномасининг концепцияси ва партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида»ги масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум КПСС XXVIII съезди комиссиясининг «Партия органларидаги имтиёзлар тўғрисида»ги ахборотини тинглади. Бу ҳақда комиссия раиси —«Ростсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Ю. А. Песков ахборот берди. Муҳокамадан кейин КПСС Марказий Қўмитаси ва Марказий назорат комиссиясининг қарори қабул қилинди.

КПСС Марказий Қўмитасининг котиби Г. И. Янаев КПССдан сайланган СССР халқ депутатларининг иши тўғрисида пленумни хабардор қилди. Фикрлашувни ҳисобга олиб, халқ депутатлари Советларидаги коммунистларнинг фаолияти тўғрисидаги масалани Марказий Қўмитанинг навбатдаги пленумида кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Пленум КПСС Марказий Қўмитасининг партия молиявий-хўжалик фаолияти масалалари комиссиясини тузди ва КПСС Марказий Қўмитасининг комиссиялари маслаҳатчиларини тасдиқлади.

Марказий Қўмита пленуми Е. Е. Соколов ва В. М. Мовсисяннинг Белоруссия ва Арманистон Компартиялари Марказий Қўмиталарининг биринчи котиблари сифатидаги фаолияти тўхтатилганлиги муносабати билан уларни КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзолари вазифаларидан озод қилди.

Пленум яширин овоз бериш йўли билан Белоруссия Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби А. А. Малофеевни ва Арманистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби С. К. Погосянни КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзолари этиб сайлади.

Шу билан КПСС Марказий Қўмитасининг пленуми ўз ишини тамомлади.

Содиқжон Муллаев олти йилдан буён Поп районидаги «Навбаҳор» давлат хўжалигининг 1-бўлимида механизаторлик касбини ардоқлаб келмоқда. У пахта йиғим-теримида мусобақа ғолиби бўлган эди, қишки тадбирларни амалга оширишда ҳам ҳамкасбларига ўрнак кўрсатаяпти.

СУРАТДА: илғор механизатор Содиқжон Муллаев.

М. ҲУДОЙҚУЛОВ олган сурат.

МЕҲР ОҒУШИДА

Оҳангарон районидаги Ворошилов номли давлат хўжалиги чорвадорлари йил бошида мўлжални катта олган эдилар. 1.048 тонна сут, 190 тонна гўшт, 400 минг дона тухум олиш, режалаштирилганди. Мана, ўн бир ой ортда қолди. Хўш, натижалар қандай?

— Ишлар чакки эмас, — дейди директор Шунқор Умрзоқов.— Сут етиштириш ва давлатга сотиш режаси муддатидан бир ой илгари адо этилди. Гўшт топшириш ҳам уддаланди, ҳисоб. Товуқбоқарларимиз эса 500 минг донадан ортиқ тухум тайёрлашди. 14 тонна ўрнига 15 тонна 780 килограмм жун қирқилди. Қўзи олиш кўнгилдагидек бўлди. Албатта, бу чорвадорларимизнинг ҳалол меҳнати шарофати. Жамоамиз бутун имкониятни маҳсулот етиштиришни кўпайтиришга қаратмоқда. Қишловга пухта тараддуд кўрилди. Аммо ўзимизга боғлиқ бўлмаган баъзи муаммолар ҳам йўқ эмас. Чорвадорларни, хусусан чўпонларни ун, гуруч, пахта ёғи билан тўлиқ таъминлай олмаяпмиз.

Хўжаликнинг раҳбарлари ва мутахассислари бу қийинчиликлардан чиқиш имкониятини қидирмоқдалар. Қозоғистон ССЖнинг Чимкент вилоятидаги «Восход» ва «Комсомол» давлат хўжаликларидан шоли келтириб, меҳнаткашларга тарқатиш мўлжалланмоқда.

— Айниқса жун қирқиш фойдали ишга айланди, — дейди бош зоотехник Сувонқул Абдураҳмонов. — Чўпон-чўлиқларимизнинг асосий манфаатдорлиги шундан. Ҳар бир қуйчивон 220—250 сўмлик ойлик маошидан ташқари йил якунида меҳнати самарасига қараб 4 мингдан 7 минг сўмгача даромад олаяпти.

Хўжалик партия қўмитаси котиби Муҳаммаджон Ҳасанов ҳамроҳлигида Йўлдош Ортиқов раҳбарлик қилаётган қорамолчилик фермасига бордиқ. Соғим эндигина тугалланган экан.

— Бугунги натижа ҳам чакки бўлмади, — деди бригадир ёрдамчиси Искандар Каримов. — Фермамизда режадаги 170 тонна ўрнига 229 тонна сут етиштиришга эришдик. Йил охиригача яна кўпгина маҳсулот топширамиз.

Шуни айтиш керакки, хўжаликда асосий эътибор режаларни бажаришгагина эмас, балки маҳсулдорликни ошириш, иқтисодиётни, чорвадорлар моддий таъминотини яхшилашга қаратилмоқда. Ҳозирда говмишлар маҳсулдорлиги ўртача 2.600 килограммдан ошди. Йил охиригача бу кўрсаткични 2.800 килограммга етказиш мўлжалланмоқда.

Ферманинг Жумахон Ўсарова, Нигора Бозорова, Худойберди Тошонов, Мирзали Ортиқов сингари чорвадорлари бой тажрибаларини ишга солиб, астойдил меҳнат қилишмоқда. Бу ерда 470 дан ортиқ қорамол парваришланаётир. Мақсад подада яқин орада сермаҳсул соғин сигирлар сонини янада кўпайтиришдан иборат.

Қишлов учун 1.100 тонна силос, 830 тонна сенаж, 725 тонна хашак, 425 тонна лавлаги ва бошқа озуқалар жамғарилган. Бу қиш-қировли кунларни ўтказишга бемалол етади. Шунингдек, фермада 50 тонна макка дони, 30 тонна шрот, омихта ем ҳам ҳозирлаб қўйилган.

Хўжаликда эришилаётган ютуқларга Омонқул Турғунов бошлиқ жамоа баракали ҳисса қўшмоқда. Жами сутнинг асосий қисми — 810 тоннадан ортиқроғи шу комплексда етиштирилди. Хонигул Боймоқова, Ботир Алиқулов, Меҳри Ҳусанова, Фотима Иброҳимова каби соғувчилар говмишлар маҳсулдорлигини 3 минг килограммдан оширишни кўзлашаяпти.

— Қорамолчиликни ривожлантириш осон эмас, — дея давом этди бош зоотехник С. Абдураҳмонов. — Ҳозир хўжалигимизда 1300 бошдан зиёд жонивор бор. Подада соғин сигирлар салмоғи қанча кўп бўлса, олинадиган фойда ҳам шунча ортади. Ҳозирча говмишлар сони 420 бошни ташкил этади. Мақсадимиз яқин орада қорамолларнинг ярмини соғин сигирлар бўлишига эришиш. Шу мақсадда йилига 30—40 бош қўшаяпмиз.

Бош зоотехник Сувонқул Абдураҳмонов чорвачиликка астойдил ихлос қўйган. Тўрт йилдирки, шу масъулиятли вазифада ишлаб келаяпти. Хўжаликда тармоқ ишлари изга тушиб, ривожланмоқда, бошбошдоқлик, юзакичиликларга барҳам берилмоқда. Чорвадорларда истиқболга ишонч пайдо бўлди. Кадрлар масаласига эътибор кучайтирилмоқда. Тошбой Нишонов, Қаҳҳор Иброҳимов, Искандар Каримов, Салим Маъмуров сингари бригадир ва мутахассислар Самарқанд ва Тошкентдаги олий ўқув юртларида сиртдан таҳсил кўрмоқдалар.

Хўжаликдан қайтаётиб, бу ерда қишлов кўнгилли ўтишига ишонч уйғонди. Чорвадорлар масъулиятли мавсумни нафақат беталофат ўтказиш, балки маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ниятидалар.

Н. АБДУРАСУЛОВ.

ИҚТИСОДИЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ХУСУСИЙЛАШТИРИШГА ТАЙЁРЛАНИШМОҚДА

Навоий шаҳар маиший хизмат бирлашмасида асосий фондларни одамларга хусусий мулк сифатида ва ижарага бериш юзасидан ҳужжатларни ишлаб чиқиш тугалланмоқда. Ҳусусийлаштиришни жадаллаштиришда уларга дастлабки хусусий корхоналар иш тажрибаси ёрдам берди.

Чунончи, ҳозирнинг ўзидаёқ бир нечта суратхона ижара усулида ишламоқда. Сартарошлар ҳозир фақат белгиланган миқдордаги даромадни топширишаяпти, шундан ошиғини эса ўзларига олиб қолишмоқда. Биринчи январдан бошлаб шаҳар маиший хизмат бирлашмасининг амалда барча объектлари хусусий кишилар қўлига ўтади. Мутахассисларнинг фикрича бу мижозларга хизмат кўрсатишни анча яхшилаш имконини беради. Рақобатга асосланган янгича иш қоидалари хизмат кўрсатишдаги кўпгина муаммоларни ҳал этиш имконини беради.

НУРОБОДДАГИ ҚУРИЛИШЛАР

«Узбекгидроэнерго с т р о й» бош пудратчи трестининг жамоаси бу йилни яхши кайфият билан тугалламоқда. Янги Ангрен ГРЭСи қурувчилари ва ходимлари яшайдиган Нуробод қўрғонида 150 ўринли касалхона ва кунига 200 кишини қабул қила оладиган поликлиника фойдаланишга топширилди.

Шу тариқа ҳозир тўққиз мингдан зиёд одам истиқомат қилаётган ва тез ўсиб бораётган Нурободда ниҳоятда ўткир ижтимоий муаммо ҳал этилди. Илгари одамлар шифокордан маслаҳат олиш ёки даволаниш учун Оҳангаронга ёҳуд Ангренга боришларига тўғри келарди. Тиббиёт комплексини фойдаланишга топшириш билан бу ерда амалда ижтимоий-маиший объектлар қурилиши тугалланди. Нурободда бир нечта типовой болалар боғчаси, мактаблар, қаҳвахонаси ҳам бўлган ёшлар маркази ва катта дўкон бор.

Энергетикларнинг бошқа бир навқирон манзилгоҳи — Қашқадарё вилоятидаги Нуристон қўрғонида ҳам ижтимоий соҳа равон ривожланмоқда. «Узбекгидроэнергострой» трестининг ишчилари бу ерда яқинда мактаб, бир нечта уй, савдо марказини фойдаланишга топширдилар. Қарши чўлидаги бу қўрғон энди ишончли сув ва иссиқлик таъминоти системаси билан таъминланган.

ДАРОМАД — ИЖТИМОИЙ ЭҲТИЁЖЛАРГА

Самарқанд вагон депосининг жамоаси бу йил бир миллион сўм даромад қилди. Бу — унинг барча бўлинмалари барқарор ишлагани натижасидир. Ишлаб топилган пуллар нимага сарфланади?

— Бозор муносабатларига ўтиш учун мустаҳкам пойдевор керак бўлади, — дейди депо бошлиғи Ю. Овчинников. — Маблағнинг бир қисмини цехлар ва участкаларни такомиллаштиришга сарфлаймиз. Замонавий ишлаб чиқариш базаси бўлмаса барқарор ишлаш тобора қийинлашаверади. Қолган пул эса ишчиларни моддий рағбатлантиришга, уй-жой қурилишига сарфланади. Даромаднинг анчагина қисми жамоада ишлаётган пенсионерларга товон сифатида тўланади.

Депода ўн беш-йигирма йил ишлаган ветеранларга улар қанча пенсия олаётганидан қатъий назар ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар ойда қўшимча равишда бир неча ўн сўмдан тўланмоқда. Пенсияга чиқаётганлар эса энди ўз номларига икки минг сўмдан пул қўйилган жамғарма дафтарчалари олишмоқда.

ТОМОНЛАРНИНГ ЎЗАРО КЕЛИШУВИГА КЎРА

Тошкент тўқимачилик комбинатининг маъмурияти, меҳнат жамоаси кенгаши ва касаба уюшмаси комитети ишлаб чиққан уй-жой дастури Бошлиқ даҳасида иккита кооператив уй қуриш билан амалга оширила бошланди. Дастурнинг моддаларига мувофиқ тўқимачилар микрорайонидаги бадастур уйлар биринчи навбатда корхонада камида беш йил ишлаган асосий касб ишчиларига — тўқимачиларга, пардозловчиларга, йигирувчиларга берилади. Бу уйларга кўчиб келган ҳар бир оила билан шартнома тузилади. Бу шартномага мувофиқ корхона дастлабки кириш бадалини тўлашни, кейинроқ эса уйнинг деярли бутун нархини тўлашни ўз зиммасига олади. Бунинг учун уй олаётган одам комбинатда ўзи пенсияга чиқадиган вақтгача ишлаш мажбуриятини зиммасига олиб, шу тўғридаги ҳужжатни имзолаши кифоя. Шартномага мувофиқ уй кейинчалик ишчининг мулки бўлиб қолади.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Звёздний шаҳарчаси (Москва вилояти), 11 декабрь. (ТАСС мухбири В. Хрустов). Кеча Орқалиқ. чўлида ерга қўнган Геннадий Манаков, Геннадий Стрекалов ва Тоехиро Акияма ўзларини жуда яхши ҳис қилишмоқда, деди журналистлар билан учрашувни очаётиб Ю. А. Гагарин номли фазогирлар тайёрлаш марказининг бошлиғи авиация генерал-лейтенанти В. Шаталов. Шунинг учун шифокорлар шу бугуноқ журналистлар билан кичикроқ учрашув ўтказишга рухсат беришди.

Марказнинг бош шифокори И. Тарасов фазогирларнинг жисмоний аҳволи анча дуруст эканлигини маълум қилди. Ҳозир мутахассислар уларни парвоздан кейинги тиббий кўрикдан ўтказишга киришдилар. Бу кўрик саломатликни тиклаш тадбирлари билан бирга, одатдагидек, ярим ой (Тоехиро Акияма учун эса, албатта, анча камроқ) вақтни олади.

Фазогирлар ана шу икки ҳафта давомида учишни бошқариш марказининг, «Энергия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари, тажрибалар муаллифлари билан ҳам учрашадилар, орбитага қилинган хизмат сафари тўғрисида ҳисобот тайёрлай бошлайдилар.

Тоехиро Акияма парвоз тўғрисидаги ўзининг дастлабки таассуротларини ўртоқлашди. Геннадий Манаков билан Геннадий Стрекалов «Мир» комплексига қилинган еттинчи асосий экспедициянинг ўзига хос хусусиятлари тўғрисида гапириб бердилар.

ХАЛҚАРО БОЗОРГА ЧИҚИШМОҚДА

Қорақалпоғистон МССЖ маҳаллий саноат вазирлиги ХХЖ билан ташқи савдо ташкилотлари орқали ўзаро фойдали алоқаларни йўлга қўйиб, Хитойга кийим-кечаклар тикишда ишлатиладиган пахта юбордилар. Хорижий фирмаларга кийим-кечак тикишда ва мебель тайёрлашда ишлатиладиган минг тонна атрофида пахтани етказиб бериш масалалари ҳал қилинмоқда.

Қорақалпоғистондан хорижга фақат хом ашё юборилаётгани йўқ. Нукус кигиз-ўтов комбинати хориждаги бир қанча фирмаларга икки йил давомида 800 та йиғма ўтов етказиб беради. Маҳаллий усталарнинг сопол буюмларига ҳам хорижий мамлакатларда талаб катта.

Бундан ташқари «Ўзбекинторг» ёрдамида Италия, Австрия, Бельгия фирмалари билан биргаликда мухтор жумҳуриятда жинси, плащбоп газламалар, бош кийимлар, тикувчилик ва бошқа буюмларни ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар барпо этиш масаласи ишлаб чиқилмоқда. Маълумки бундай буюмларга харидорларнинг талаби доимо катта бўлади.

Мухтор жумҳуриятнинг кўпгина корхона ва ташкилотлари халқаро бозорга чиқишга тайёрдирлар. Улар орасида Қорақалпоқ бинокорлик материаллари бирлашмаси ҳам бор. Бирлашма феруза ва яшмадан заргарлик буюмлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ниятидадир. Шунингдек гранит ва мармардан ҳам совға буюмлари тайёрланади. Декабрь ойининг охирларигача бу ерга Италияда мармарга ишлов ва пардоз берадиган «Бра» фирмасининг дастгоҳлари келтирилиши керак. Бугунги кунгача Қорақалпоғистон корхоналари ва ташкилотлари хорижий фирмалар билан жами 25 миллион чет эл валютаси миқдорида шартномалар тузишди.

(ЎзТАГ).

ССЖИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИДА

Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатиш муаммоси ҳали ҳам жаҳон ҳамжамиятини тўлқинлантириб келмоқда, — деди БМТ атроф муҳит дастури (ЮНЕП)нинг ижроия директори М. Толба 11 декабрь куни ССЖИ ташқи ишлар вазирлигининг матбуот марказида журналистлар билан бўлган учрашувда. М. Толба ўзининг Совет Иттифоқида бўлган чоғида суҳбатларда шу масала билан биргаликда Орол бўйидаги экология мувозанатини тиклаш, Байкал кўли атрофидаги ва бошқа минтақалардаги мутаносибликни сақлаб қолиш мавзулари ҳам тилга олинганлигини айтди. М. Толба жамоат ва ноҳукумат ташкилотларининг экология соҳасидаги ҳамжиҳатлигига катта аҳамият берди.

(ТАСС мухбири).

Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездининг иккинчи босқичи

«ЖУМҲУРИЯТДАГИ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ВАЗИЯТ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИ ТАШКИЛИЙ-СИЁСИЙ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАШ ВА ИҚТИСОДИЁТНИ БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИГА ЎТКАЗИШГА ТАЙЁРГАРЛИК БОРАСИДАГИ ВАЗИФАЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ МАЪРУЗА ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Давоми. Боши рўзноманинг ўтган сонларида).

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ ЛЕНИНГРАД РАЙОНИДАГИ ЭНГЕЛЬС НОМЛИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИНИНГ БРИГАДА БОШЛИҒИ

А. С. АБДУЛЛАЕВ нутқидан

Съездимизда марказий газеталар, радио, телевидение ва бошқа оммавий ахборот воситалари баъзан жумҳуриятимиз турмушини нохолисона ёритаётганликлари ҳақида кўп гапирилди. Айрим раҳбарларнинг ўтмишдаги камчиликлари бутун партиянинг иши билан боғланмоқда. Натижада меҳнаткашлар орасида Коммунистик партияга ишончсизлик намоён бўла бошлади. Миллионлаб оддий коммунист меҳнаткашлар ҳам ҳақсиз танқидга учради. Биз Фарғона вилоятининг коммунистлари матбуотда Коммунистик партияга ошкора ҳурматсизлик қилаётган кишиларга, шу материалларни газеталарнинг саҳифаларида эълон қилаётган муҳаррирларга нисбатан тегишли чоралар кўрилишини талаб қиламиз.

КПСС Марказий Қўмитаси 1985 йил апрель Пленумининг қарорларини кенг тарғиб қилиш коммунистларнинг асосий вазифаларидан биридир. Чунки бу Пленум бизнинг мамлакатимизга қайта қуришни бошлаш, демократия ва ошкораликни қарор топтириш имконини берди. Аммо бу эркинликларни бизга Коммунистик партия берганини унутмаслик керак. Янгиланиш жараёнлари ҳам осон ўтаётгани йўқ. Ҳали мамлакатда ва жумҳуриятда Президент кенгашлари тузилмасдан халқнинг турмуш шароитини яхшилашга, иқтисодиётни такомиллаштиришга қаратилган бир қанча фармонлар чиқарилган эди. Бироқ жойларда шу фармонларнинг баъзилари яхши бажарилмаяпти. Маҳаллий партия ва совет идоралари бунга жиддий эътибор билан қарашлари керак. Агар олижаноб мақсадларни кўзловчи қарорлар қоғозда қолаверадиган бўлса, у ҳолда давлат билан партиянинг обрў-эътибори баттар пасайиши, одамлар улардан юз ўгириши мумкин.

Мен Президентнинг фармонлари, шунингдек, юқори партия органларининг қарорлари шаҳарларда ва районларда ижро этилиши учун район ва шаҳар партия қўмиталарининг биринчи котиблари зиммасига шахсан масъулият юклаб қўйишни таклиф қиламан.

Жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларидаги аёлларимизнинг меҳнат ва турмуш шароитларини унутмаслик керак. Улар дала ва фермаларда иссиқ ва совуққа қарамай ишлайдилар. Улар икки-уч сўм пул ишлаш учун эрта тонгдан кечқурунгача оғир кетмонни қўлдан қўймасликлари керак. Завод ва фабрикаларда ҳам дастгоҳлар ёнида 7 соат турилади. Хўш, жамоа хўжалигининг шароити бундан бошқача иш тутишга имкон бермаса, нима қилиш керак? Шу иш учун тўланадиган ҳақни ошириш керакми? Ошириш керак, албатта. Бироқ иш ҳақини ошириш учун пулни қаердан оламиз? Бир неча йилдан бери биз олимлардан юқори нав хом ашё берадиган ғўза яратиб беришни илтимос қилиб келяпмиз. Агар улар бундай ғўзани яратишга қодир бўлмасалар, унда иқтисодчиларга пахтакорларнинг давлатга хом ашё сотишдан манфаатдорлигини ошириш учун пахтанинг навига нисбатан бўлган талабларни камайтиришга ижозат берадиган илмий асосланган тавсияларни ишлаб беринглар, деб айтинглар. Шунда аёлларимизга ҳам уларнинг оғир меҳнати учун муносиб ҳақ тўлайдиган бўламиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг съезд иккинчи босқичи арафасида ўтказилган пленумида Марказий Қўмитанинг биринчи котиби ва жумҳурият Президенти лавозимларини бирга қўшиш керакми ёки йўқми, деган масала устида гап бўлди. Бу ҳақда турли фикрлар айтилди. Шу лавозимларни бирга қўшишга қарши чиқаётган ўртоқлар халқ билан гаплашиб кўрсинлар, унинг фикрини билсинлар. Бригадамизнинг 80 нафар аъзоси номидан — бу ҳам халқнинг бир бўлаги — мен қатъий қилиб шундай дейман: биз бу ўртоқларнинг таклифларига қаршимиз.

КПСС МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ АЪЗОСИ, КПСС МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ КОТИБИ

Г. И. ЯНАЕВ нутқидан

Мен жумҳуриятингизда бироз вақт бўлган давримда Тошкентнинг бир неча корхонаси меҳнатчилари билан, ушбу съезд делегатлари билан учрашиб, суҳбатлашишга муваффақ бўлдим. Улар жуда ҳар хил, айтиш мумкинки, билимдон, ғоят эътиқодли кишилардир. Улар бир нарса — партиянинг тақдири учун, социализмнинг, ўз халқининг ва ўз мамлакатининг тақдири учун хавотирлик туфайли бирлашганлар.

Сизлардаги кишилар XXVIII съезд қарорларини одатда қўллаб-қувватлаётганликларини, жумҳурият коммунистлари эса кенг омманинг шу кайфиятини холисона ифодалаётганликларини ҳам мамнуният билан таъкидлайман.

Ижозатингиз билан мамлакатдаги вазият хусусида, шу съездда тилга олинган баъзи асосий муаммолар хусусида гапирмоқчиман. Биз тушиб қолган вазиятдан чиқиш йўлини партия қандай фараз қилаётганини ҳам айтиб ўтмоқчиман.

Ҳа, ҳозир гап мамлакатда сиёсий инқироз мавжудлиги ҳақида боряпти. Сиёсий ҳокимият учун кураш давом этяпти. Биз амалда кўп партиялилик даврига кирдик. Мамлакатда 20 тадан кўпроқ сиёсий партия, 6 мингтадан зиёд турли-туман жамоат тузилмаси ташкил этилди ва ишлай бошлади.

Ўртоқлар, сиёсий партиялар сиёсий ҳокимият учун курашиш мақсадида тузилади. Шу сабабли, модомики, КПСС ҳукмрон партия сифатида Конституциянинг 6-моддасидан ўз ташаббуси билан воз кечиб, давлат партияси бўлмай қолган экан, жамиятдаги ўз мавқеини сақлаб қолмоқчи экан, у сиёсий ҳокимият учун кураша билиши ва шундай курашга тайёр бўлиши лозим.

Ҳа, КПСС социализм тарафдори бўлган партиялар, жамоат ҳаракатлари билан ҳамкорликни, мулоқотни ривожлантираверади, улар билан жипслашишга интилаверади. Чунки КПСС учун фақат меҳнаткаш халқ манфаатларини, танлаб олинган социалистик йўл манфаатларини кўзлаб мана шундай ҳаракат қилишдан бошқа масала йўқ.

Шу билан бирга биз сиёсий декларациялардагина эмас, ҳатто баъзи сиёсий хатти-ҳаракатларда ҳам ялпи антикоммунизм йўлини тутаётган сиёсий бирлашмаларга қатъиян қарши бўлишимиз керак. Биз бундай бирлашмаларни сиёсий мағлубиятга учратишимиз лозим ва шундай қиламиз ҳам.

Афсуски, сиёсий инқироз ёнига иқтисодий инқироз ҳам қўшилмоқда. Иқтисодиётимиз тобора таназзулга юз тутмоқда, ишлаб чиқариш ҳажми пасаймоқда, миллий даромад камайиб бормоқда. Чамаси, биз бу йил икки фоиз миллий даромадни камроқ оламиз, бу эса бизнинг шароитимизда 12 миллиард сўм, демакдир. Ҳа, молиявий хўжалигимиз тобора издан чиқмоқда.

Шу сабабли ҳозир қандай қилиб бозор муносабатларига ўтиш тўғрисидаги масала биз учун энг муҳим масаладир. Бозорнинг ўзи нима ва у оддий инсоннинг турмушига қандай таъсир қилади, деган масалани турлича тушуниш ҳам ҳозир одамларни ташвишга солаётганини биламан.

Дарҳақиқат, гап иқтисодиётни, руҳиятимизни тубдан ўзгартириш ҳақида боряпти, бу нарса ҳар бир кишининг манфаатига дахл қилиши, ҳар қандай оиланинг тақдирига таъсир ўтказиши турган гап.

Биз ҳал қилишимиз лозим бўлган биринчи муаммо — бозорга ўтиш суръатлари ва усуллари муаммосидир. Биз бозорга сакраб ўтишимиз, бу ишни жазава билан амалга оширишимиз керак, деган қабилдаги нуқтаи назарларни қўллаб-қувватлай олмаймиз. Чунки бизнинг халқимиз учун жазавага тушиш давосиз дардга йўлиқтириши мумкин. Мамлакатда ҳозир 70 миллиондан кўпроқ киши камбағаллик даражасида ёки шунга яқин даражада яшаб турибди. Агар биз бозор муносабатларига ўтишнинг ҳаддан ортиқ нусхасини қабул этсак, биз бу кишиларни қашшоқлик ботқоғига улоқтирган бўламиз. Бундан ташқари, эртагаёқ мамлакатимизда 10-15 миллион ишсиз пайдо бўлади. Мана шу салкам 90 миллион киши жамиятни портлатадиган ижтимоий динамит бўлиб қолади.

КПССдек қудратли ва обрў-эътиборли партия оқибати даргумон бўлган таваккалчилик сиёсатини ўтказишга ҳақлими? Йўқ ва яна йўқ. Шу сабабли биз, аввало, халқ хўжалигимизни барқарорлаштириш, мамлакатдаги барқарорлашув муаммосини ҳал этишни назарда тутиб, бозор муносабатларига аста-секин ўтиш тарафдоримиз. Президент Горбачевнинг 17 ноябрь куни Олий Кенгашда айтган таклифлари айни шу масалаларга бағишланган эди.

Чекиниш даври тугади, энди ҳужум даври бошланди. КПСС Марказий Қўмитасининг ташаббуси билан, Сиёсий бюронинг ташаббуси билан Президент Горбачевнинг мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштиришга оид машҳур саккизта таклифи ишлаб чиқилди. Делегат ўртоқлар, мен сизларга, бутун Ўзбекистон Компартиясига мурожаат этиб, шу таклифларни қўллаб-қувватлашингизни сўрайман. Жамиятдаги жазавали йиғинлар етар, жамиятдаги ҳуқуқсизлик етар, жамиятдаги бемазагарчиликлар етар ва жафокаш халқимиз бошида тажрибалар ўтказавериш ҳам етар. Демократия — бошбошдоқлик эмас, демократия — тартиб демакдир.

Сўнгра. Ҳозирги иқтисодий, ижтимоий, бироз даражада маънавий танглик ёнига миллатлараро танглик ҳам қўшилиб, аҳволни мушкуллаштирмоқда. Бу ерда сизлар вазиятни мендан яхшироқ тушуниб тургандирсиз. Агар миллатлараро муносабатлар уйғунлаштирилмас экан, ҳатто энг қулай иқтисодий шароитда ҳам биз илгари силжий олмаймиз. Шу сабабли миллатлараро муносабатларни нормаллаштириш — турмушимизнинг энг муҳим масаласидир.

Мўйсафидларингизнинг миллий ҳис-туйғуларни эътиборга олмаслик — бемаънилик, шу ҳис-туйғулар билан ўйнашиш эса — халқ олдидаги ўтакетган жиноят деган гапларига қўшилмасдан бўлмайди.

Қайта қуриш йилларида мамлакатимизда яшаб турган барча миллат ва элатларнинг миллий уйғониши учун қулай шароит вужудга келди. Она тилини тиклаш, ҳимоя қилиш, айтайлик, ўзбек тилига давлат мақомини беришга интилиш ҳам табиий равишда рўй берди. Сизларнинг жумҳуриятингизда дурустгина қонун қабул қилинган. Унда бошқа тилларнинг ҳам ривожланиши учун шароит кўзда тутилган. Келиб чиққан муаммолар, чамаси, Қонунни амалга ошириш билан боғлиқ. Бизнинг турмушимизда кўпинча шундай бўладики, айрим ўртоқлар давлат тилини ўрганиш учун шароит яратиш ҳақида ғамхўрлик қилишдан кўра, бу тилда ким гапиряпти-ю, кимлар гапиришдан бош тортаяпти, деб қулоқ солишни афзал кўрадилар.

Шу билан бирга республикангизга маълум бўлган воқеалар одамларнинг бир қисми кайфиятига жиддий таъсир қилганини ҳам унутмаслик керак. Уларда ўз фарзандларининг келажаги учун ишончсизлик туйғуси пайдо бўлди. Мана шу руҳий холатга ҳайрихоҳлик билан ёндашмоқ керак. Турли-туман салбий ҳодисалар тўғрисида, баъзи норасмий уюшмаларнинг бадбин ниятлари ҳақида зўр бериб тарқатилган миш-мишлар ҳам, эҳтимол, ўз таъсирини ўтказаётгандир. Маиший заминдаги: транспортдаги, савдо-сотиқдаги, жамоат жойларидаги можаролар ҳам оловга ёғ сепгандек бўлади, деб ўйлайман. Буларнинг ҳаммаси кўпгина оилалар учун фожиага айланади, бу эса жумҳурият коммунистларини ва Ўзбекистоннинг барча соғлом кучларини ташвишга солмай қола олмайди.

Партия Иттифоқ Шартномасини тезроқ ишлаб чиқиш ва тузишни энг муҳим вазифалардан бири деб билмоқда. Бу вазифанинг амалга оширилиши миллатлараро вазиятни соғломлаштиришга кўмаклашади.

Мен жумҳуриятингизнинг Иттифоқ шартномаси хусусидаги нуқтаи назари билан танишман. Буни кўп жиҳатдан боодоб, тўғри нуқтаи назар деб ҳисоблайман. Шу нуқтаи назарга мувофиқ Ўзбекистон ўзини Иттифоқдан ташқарида, ҳеч кимга қарам бўлмаган, мустақил суверен жумҳуриятларнинг федерациясидан ташқарида тасаввур этмайди. Энг муҳими — мана шу. Ўзбекистон каби қудратли жумҳурият Иттифоқ Шартномасини қўллаб-қувватлаши жуда муҳим ва сизларнинг съездингизда бу фикр жуда аниқ ва муайян ифодалаб берилганини мамнуният билан қайд этаман.

Мана, ҳозир партияга нисбатан ишонч йўқолганлиги ҳақида, партия жуда оғир аҳволга тушиб қолганлиги тўғрисида гапирмоқдалар. Ҳа, кўп минтақаларда ҳақиқатан ҳам мана шундай. Бироқ, нега Ўзбекистонда кейинги ойларда партия ўз таъсирини йўқотмай, балки мустаҳкамлаб олди, деб сўрамоқчиман. Чунки партия Марказий Қўмитадан тортиб бошланғич ташкилотгача инсонга юз ўгиришга интилмоқда. Муваффақиятнинг гарови мана шундадир. Сиёсий партия учун соф сиёсатнинг ўзи бўлмайди. Унинг сиёсати марказида инсон турса — у муаммоларни ҳал қила олади.

Ҳа, биз мамлакатда ҳақиқатан ҳам тартиб ўрнатишимиз керак, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш лозим. Аммо бундан биз демократия жараёнини ташлаб қўйишимиз керак, деган маъно чиқмайди. Биз қайта қуришни, демократияни чуқурлаштиришни давом эттириб, айни вақтда Конституция доирасида, қонунлар доирасида жамиятимизни барқарорлаштира боришимиз лозим. Шу ўринда мен Армияга, Давлат хавфсизлиги қўмитасига, Ички ишлар вазирлигига муносабатни тубдан ўзгартириш кераклиги ҳақида гапирмай ўта олмайман. Агар биз мамлакатимизда тинчлик, тартиб бўлишини ва келажагимиз таъминланишини хоҳласак, Армияни, Давлат хавфсизлиги қўмитасини, Ички ишлар вазирлигини жуда барқарор ва мустаҳкам қилишимиз лозим. Шарқда, ҳолва деган билан оғиз чучимайди, деган ҳикматли гап бор. Вақтни ўтказмай, ўзингиз қабул этган қарорларни рўёбга чиқариш юзасидан амалий ишларга киришмоқ зарур. Ўзбекистон партия ташкилотига, бутун истеъдодли, меҳнатсевар ўзбек халқига ва жумҳурият ҳудудида яшаб турган бошқа халқларга чин кўнгилдан муваффақият тилайман.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ БАХМАЛ РАЙОНИДАГИ 1-ЎРТА МАКТАБ ЎҚИТУВЧИСИ

Н. МУХТОРОВА нутқидан

Мен Устав ва Ҳаракат дастури лойиҳаларини матбуотда эълон қилинган кунпёқ ўқиб чиқдим. Бу ҳужжатларни умуман маъқуллайман. Лекин лойиҳаларда жиддий ўйлаб кўриш лозим бўлган жойлар ҳам бор. Халқимизда иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур, деб бежиз айтмайдилар. Биз, коммунистлар Устав билан Ҳаракат дастурини ўз фаолиятимизнинг зарур воситалари деб билишимиз керак.

Уч йилдан буён бошланғич партия ташкилотининг котиби бўлиб ишлайман. Ана шу ҳужжатларнинг айрим бандлари хусусида ўз фикрларимни ва таклифларимни айтишни зарур, деб ҳисоблайман. Устав лойиҳасида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кучайтириш масаласига кам эътибор берилган. Масалан, 10-бандда бошланғич партия ташкилоти партияга кирувчилар учун бир йилгача синов муддатини белгилаши мумкин, шунингдек, партиянинг икки аъзоси кафолат бериши лозим, дейилган. Мен ушбу қоидани бошланғич партия ташкилотининг қарори билан партияга кирувчилар учун синов муддати бир йилгача қилиб белгиланади ва улар учун партия стажи камида уч йил бўлган ва партияга кирувчилар билан бир йил давомида бирга ишлаган ҳамда жамоат ишларида уни яхши биладиган икки киши кафолат бериши зарур, деб ўзгартиришни таклиф қиламан.

Бундан ташқари 23-бандда лойиҳада айтилганидек, партиянинг уч аъзоси эмас, балки 5 аъзоси бўлган тақдирда бошланғич партия ташкилоти тузилади, деб ёзиб қўйиш мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, 4-бўлимдаги 23-банднинг тўртинчи абзацини қуйидаги таҳрирда беришни таклиф қиламан: «50 кишидан ортиқ аъзо бўлган партия ташкилоти ўз таркибида қуйи партия ташкилотини тузиши мумкин».

Агар бошланғич партия ташкилотларида лойиҳада айтилганидек мажлислар уч ойда бир марта эмас, балки икки ойда бир марта ўтказилса, уларнинг фаолияти бирмунча яхшиланади, деб ўйлайман. Шундай қилинса, коммунистлар тез-тез учрашиб турадилар, муҳим масалаларни биргаликда ҳал қиладилар.

Шу таклифларнинг кўпини мен Устав лойиҳасини ишлаб чиқаётган комиссиянинг йиғилишларида ҳам айтдим. Агар улар қабул қилинса, партия қуйи бўғинлари ишига ижобий таъсир қилади, деб ўйлайман.

Партиянинг обрўси, унинг жамиятдаги етакчилик мавқеини ошириш унинг қандай тузилишига боғлиқ эканлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Шу сабабли партиянинг тузилиши таркибига алоҳида эътибор беришимиз керак. Бундан ташқари мен Марказий Комитет аъзоси сифатида, районимиздаги 1833 нафар коммунист номидан партия интизомини қатъиян кучайтиришни илтимос қиламан. Партия интизомини мустаҳкамлаб, аҳиллик билан ишласак, қабул қилинаётган Устав қоидаларини оғишмай бажарсак, менимча, танг ҳолатдан тезроқ чиқамиз.

Халқ биз томонда, халқ Коммунистик партияга ишонади ва уни қўллаб-қувватламоқда. Бизнинг вилоятимизда партиядан чиққанлар йўқ. Аксинча, партия сафига кираётганлар кескин кўпайди.

Яна бир масала. Ҳозир барча жумҳуриятлар аҳолиси ўртасида матбуотда эълон қилинган Иттифоқ шартномаси қизғин муҳокама қилиняпти. Бу шартнома Иттифоқдаги барча миллатлар ва элатларнинг тенг ҳуқуқлилигини, иқтисодий мустақиллигини таъминлашга хизмат қилиши лозим. Бироқ турли сабабларга кўра шартномани қабул қилиш пайсалга солинмоқда. Шу сабабли съездимиз номидан халқ депутатларининг бўлажак съездига мурожаат қилиб, ушбу масалани ҳал этишни тезлаштиришни илтимос қилайлик.

162-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИНИНГ БРИГАДА БОШЛИҒИ, КПСС МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ-ТАФТИШ КОМИССИЯСИНИНГ АЪЗОСИ

Н. ХОТАМОВ нутқидан

Мамлакатда ҳокимият учун чинакам сиёсий кураш кетмоқда. Баъзан у хунук тус оляпти. Вазиятни барқарор қилиш, халқнинг ишончини тўла тиклаш учун дарҳол чора кўриш керак. Ҳатто халқ депутатларининг мамлакат Олий Кенгаши сессиясидаги нутқларида ресурсларга бой бўлган катта давлатимиз инқирозга учраганидан ташвиш билдирилди. Биз давлатнинг барбод бўлишига йўл қўйишга ҳаққимиз йўқ.

Биз федерациямизни сақлаб қолишимиз лозим. Агар Иттифоқ шартномасида барча жумҳуриятлар иштирок этмаса, тартибсизлик давом этаверади, ижтимоий-иқтисодий, миллатлараро муносабатлар ёмонлашаверади. Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастури лойиҳаси халқнинг орзу-умидларини ифодалайди. Бу ҳужжат жумҳурият коммунистларига топширилган иш учун масъулияти оширишга, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга сафарбар этади.

Жумҳуриятнинг кўп миллатли ва турли тилларда гаплашувчи аҳолиси ўртасида ўзаро муносабатларни уйғунлаштириш жумҳурият шароитида алоҳида аҳамиятга эга. Миллий масалага ленинча ёндашиш, ҳар бир миллатнинг манфаатларига диққат-эътибор билан қараш, эҳтиёжларни тўла қондириш ҳар қандай тўқнашувларнинг сабабларига хотима беради.

Ўзбекистон Компартиясининг Устави тўғрисида бир-икки оғиз гап. Маълумки, бу ҳужжат барча бошланғич партия ташкилотларида муҳокама қилинди. Бу хусусда коммунистлар ва комиссия ўз фикрини айтди, таклифлар киритди, улар шубҳасиз Устав лойиҳасига киритилади.

Менинг фикрим бундай: ўз ихтиёри билан партиядан чиққан кишиларни яна партияга қабул қилиш мақсадга мувофиқ эмас — бундай одамларга таяниш қийин. Ўзбекистон Компартияси Уставининг ҳозир амал қилаётган 46-бандига қўшимча киритиш мақсадга мувофиқ эмас. Компартия сафларини мустаҳкамлаш учун барча соҳаларда коммунистлар фаолиятини кучайтириш лозим.

Компартия Ҳаракат дастури лойиҳасини муҳокама қилиш тарзида бозор иқтисодиётига ўтиш хусусида ўз фикримни айтмоқчиман. Бу ерда қишлоқ меҳнатчиларининг, механизаторларнинг иши қийинлиги ҳақида кўп гапирилди. Бироқ бозор қурувчилар учун ҳам оғир синов бўлади — бозорда нарх-наво қимматлашмоқда, уларнинг иш ҳақи эса кўпаймаяпти. Шу касб вакилларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш тўғрисида ўйлаб кўриш керак. Жумҳурият Қурилиш вазирлигининг, касаба уюшмалари қўмиталарининг эътиборини бинокорлик материаллари мунтазам етишмаётган шароитда, кўпинча уйидан олисда ишлаётган қишлоқ қурувчиларининг аҳволига қаратмоқчиман. Қурувчиларнинг пенсия ёшини камайтириш, меҳнат отпускаси рисоладагидек бўлишини таъминлаш ва, ниҳоят, иш ҳақи масаласини кўриб чиқиш тўғрисида жиддий ўйлаш керак. Фақат шу йўл билангина ёшларни ҳозирги қийин даврда қурилишда ишлашга жалб қилиш мумкин.

ТОШКЕНТ УЧИШ КОМПЛЕКСИ ИЛ-86 САМОЛЁТИНИНГ БОРТИНЖЕНЕРИ, ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ-ТАФТИШ КОМИССИЯСИНИНГ АЪЗОСИ

Р. А. САФОЕВ нутқидан

Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг биринчи босқичида мустақил назорат идоралари тузилганидан бери атиги ярим йил ўтди. Лекин танлаб олинган бу йўлнинг тўғрилигига ишонч ҳосил қилиш учун шу вақтнинг ўзи ҳам етарлидир. Район назорат комиссияларидан то Марказий назорат комиссиясигача бўлган босқичдаги барча амалий ишлар партиявий назоратнинг ленинча принципларини тиклаш умуман партияга, шунингдек, бошланғич ташкилотларга ҳам фойдали бўлаётганини ишончли тарзда кўрсатиб турибди.

Бугун муҳокама қилинаётган масалалар, айтишим мумкинки, жумҳурият партия ташкилоти учун туб бурилиш аҳамиятига эгадир. Ўзбекистон Компартиясининг таклиф этилган Ҳаракат дастури Ўзбекистонинг чинакам иқтисодий ва сиёсий мустақиллигини қарор топтиришга йўналтирилган.

Ҳозир бизнинг олдимизда турган вазифа партия қўмиталари билан биргаликда тартиб ўрнатиш ва интизомни мустаҳкамлашдан иборатдир. Бунинг учун куч-ғайратни оширишимиз лозим. Биз бу соҳада муайян тажриба тўпладик. Ташкилий даврнинг мушкулликларига қарамай, биз ўз бурчимизни бажаришга астойдил киришдик.

Назаримизда, бугунги кунда алоҳида аҳамиятга молик бўлган фақат бир йўналишни олиб кўрайлик.

Жумҳурият Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг раёсатида Сурхондарё вилоятидаги раҳбар коммунистларнинг Компартия сайлов олди Ҳаракат дастурини ҳамда Ўзбекистон Президентининг одамларнинг, энг аввало, қишлоқ аҳолисининг турмуш шароитларини яхшилашга доир масалалар юзасидан чиқарган Фармонларини бажариш борасидаги масъулияти тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Ижтимоий адолатни ҳамма оғизда ёқлаб чиқаётганлиги, амалда эса ана шу олий ниятлар ҳамма ерда бир хилда бузилаётганлиги маълум бўлди. Жойларда халққа берилган ваъдаларни тез унутиб юборишибди. Президентнинг Фармони эса баъзилар учун Фармон бўлмай қолибди. Биринчи галда ташкилий хулосалар чиқарилмади, раёсат вилоят раҳбарларининг тартиб ўрнатиш тўғрисидаги ваъдаларига ишонди. Биз масалани назорат қилиб турибмиз.

Ижтимоий адолат масалаларини ҳал этишда биз катта иш бошланиши олдида турибмиз. Бу иш Ўзбекистон Компартиясининг бугун муҳокама қилинаётган Ҳаракат дастурининг асосий жиҳатларидан бири ҳисобланади.

Янги назорат идоралари, бизнинг назаримизда, кўпгина резервларни ички партиявий ишларни яхшилашга сарфлаш имконини беради. Энг аввало, жамоатчилик асосида ташкил этилган янги тузилмалар тўғрисида гапириш керак.

Буни мен ҳаммамизга маълум ва ҳурматли бўлган партия ва меҳнат ветерани Нуриддин Акромович Муҳиддинов бошқараётган назорат гуруҳида ишлаётганимда ҳис қилдим. Нуриддин Акромовичнинг партиявий, давлат тажрибаси, партиявий ўртоқликни юксак ҳис этиши, одамларга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлиши, уни тушуниши ва бошқа фазилатлари туфайли масалаларни бамаслаҳат, комиссия ҳар бир аъзосининг фикрини ҳисобга олиб ҳал қиламиз. Ҳозирнинг ўзида 57 та ариза кўриб чиқилди, 9 киши партияга тикланди, партия қўмиталарининг коммунистларни жазолаш тўғрисидаги 5 та қарори асоссиз қарор сифатида бекор қилинди.

Бу қандай иш эканлигини тасаввур қилишингиз учун бир мисол келтираман. 1956 йилда собиқ партия ходими, жумҳурият маориф халқ комиссари Маннон Абдуллаевич Рамзий (Абдуллаев) фуқаро сифатида оқланган эди, ўшандан бери уни партиявий жиҳатдан оқлаш масаласи асоссиз равишда чўзиб келинди. Янги идора туфайлигина бу кишининг покиза номини тиклашга муваффақ бўлинди. Шу мақсадда бир неча ой мобайнида мамлакатимизнинг кўпгина вилоятларидаги архивларда ҳужжатлар қидирилди, биз ҳақиқатнинг тагига етдик. Бундай ишларнинг 50 тадан ортиғи кўриб чиқилди.

«Пахта иши» деб аталмиш иш юзасидан КПССдан ўчирилган коммунистларнинг шахсий ишларини ҳам кўриб чиқа бошладик. Партияга 86 киши тикланди.

Собиқ коммунистларнинг ўз шахсий ишларини қайта кўриб чиқиш юзасидан КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди номига мурожаатларини кўриб чиқишга доир ишлар амалда тугалланди. 94 киши партияга тикланди, 53 кишига рад жавоби берилди, 71 киши турли сабабларга кўра ўз аризасини қайтариб олди.

Ҳозир партия мавқеини мустаҳкамлаш зарурлиги тўғрисидаги масала кўтарилмоқда. Бунинг йўллари кўп ва коммунистлар қаерда ишлашларидан қатъи назар, уларнинг фаоллигини ошириш энг муҳим йўллардан бири ҳисобланади. Советлар ва жамоат ташкилотларига сайланган коммунистларни олиб кўрайлик. Улар партия қўллаб-қувватламаса сайловда ғалаба қозониша олармиди? Ўйлайманки, бунинг уддасидан чиқиша олишмасди, лекин баъзилар буни унутиб юборишди. Уларнинг ҳар бири партиявий йўлни қаттиқ ҳимоя қилишлари ниҳоятда муҳимдир. Ўзбекистон Компартияси Уставининг қабул қилиниши билан унга жуда катта умид боғлаяпмиз. Назорат идораларида Устав лойиҳаси кенг муҳокама қилинди. Биз умуман унинг қоидаларини қўллаб-қувватлаймиз.

Партия Уставида демократик централизм принципи асос қилиб олинганлигини мутлақо тўғри, деб ҳисоблаймиз. Ўтган давр назорат комиссияларида ҳам ташкилий жиҳатдан бевосита принцип амал қилиши лозимлигини кўрсатди. Бу нафақат қуйи бўғинларнинг ишига фаол таъсир кўрсатишга, айни вақтда партия интизомини мустаҳкамлашга ҳам имкон беради.

САМАРҚАНД РАЙОНИДАГИ «СССР 50 ЙИЛЛИГИ» ДАВЛАТ ХЎЖАЛИГИ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ КОТИБИ

Д. ОРЗУЕВ нутқидан

Мамлакат 4-5 йил ичида ўз аҳволини тузатиб олади ва халқ фаровонлиги ошади, деб кўпчилигимиз ишонган эдик. Натижа нима бўлганини кўриб турибмиз. Фармонлар, қонунлар, турли-туман гап-сўзлар ва фикрлар қалашиб ётибди. Дўконларда эса озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари етишмаяпти, баъзи жумҳуриятлардаги тартибсизликлар халқнинг дилига ғулғула солмоқда.

Бир ярим йилдан буён мамлакат пойтахтида узлуксиз сессиялар, халқ депутатларининг съездлари давом этмоқда. Улар халқ турмушини яхшилаш ҳақида узлуксиз гапирмоқдалар, баҳслашмоқдалар, қизишмоқдалар. Гуруҳлар, оқимлар тузилди ва худо билсин яна нималар бўляпти? Аммо ишдан дарак йўқ.

Сайловолди учрашувлари вақтида биз ҳудудий сайлов округидан депутатликка номзод Хайрулла Қурбоновдан ва миллий-ҳудудий округдан номзод А. С. Ефимовдан кўп ваъда эшитган эдик. Мана шу иккала ўртоқ — коммунистдир. Сайловдан кейин биз Х. Қурбоновни кўрганимиз йўқ. У ҳали ҳам депутатми? Нима иш билан шуғулланаяпти, ҳеч ким билмайди. Тўғри, ўртоқ Ефимов районимиз марказига сайловчилар билан учрашиш учун бир марта келди. Депутатлар ваъда қилинган сайловолди дастурларини қандай бажараётганликларини энди ҳеч ким эсга ҳам олмаяпти.

Ўтмишни тинимсиз кавлаштираверган билан ишни яхшилаб бўлмайди. Ўтган ишга саловат. Ҳозир аҳволни яхшилаш учун оқилона йўлларни изламоқ керак. Жумҳурият ва Ўзбекистон Компартияси раҳбарияти бу соҳада намуна кўрсатмоқда: мамлакат учун қийин, бурилиш даврида бу раҳбарият марказдан кўрсатма кутмай, жумҳуриятдаги вазиятни барқарорлаштириш, халқнинг моддий ва маънавий турмуш даражасини яхшилаш соҳасида дадиллик билан бир қанча чора-тадбирларни амалга оширмоқда.

Шу билан бирга жумҳуриятимизда содир бўлаётган таҳликали воқеалар ҳақида ҳам гапирмасдан бўлмайди. Савдо-сотиқ соҳасида, аҳолига маданий, маиший ва тиббий хизмат кўрсатиш соҳаларида, транспорт ташкилотларида ва маъмурий идораларда вужудга келган вазият бизни жуда ташвишга солмоқда, бу аҳволни тузатиш учун тегишли вазирликлар қатъий ҳаракат қилаётганликлари сезилмаяпти.

Кейинги йиллардаги воқеалар бизни ўз фаолиятимизга танқидий қарашга мажбур этмоқда. Биз, коммунистлар, баъзан: «Ўзингникини савала, токи бошқалар сендан қўрқсин» қабилида иш тутаяпмиз. «Бошқалар» эса бизни тўғри тушуниш ўрнига, устимиздан калака қилиб кулмоқдалар. Ҳайронман, нега ёзувчиларимиз, мухбирларимиз, ижодкор зиёлилар саноатда ва қишлоқ хўжалигида, фан ва маданият соҳасида муваффақиятли меҳнат қилаётган коммунистларнинг фаолиятини ёритишдан қўрқадилар? Ахир, бизнинг мураккаб давримизда ҳам республикада мақтаса арзийдиган, тажрибаси умумий ишга фойда келтира оладиган фидокор кишилар кўпку!

Айни вақтда одамларга нисбатан юксак ва принципиал талабчан бўлиш керак. Ҳозир деярли барча муассасалар, ташкилот ва идораларнинг раҳбарлари — коммунистлар. Гарчи уларнинг ҳаммаси ҳам ўз ишини уддалаб, ўз тармоқларида яхши тартиб ва интизом ўрната олган бўлмасалар ҳам, ҳамон ўз лавозимларида турибдилар. Бу ҳам партияга эътироз билдириш, халқ орасида партиянинг обрўсини кетказиш сабабчиси бўлмоқда.

Марказий Қўмита ҳар бир раҳбар коммунистнинг фаолиятини чуқур таҳлил қилиб, унинг ҳақиқий хизматига қараб баҳо бериши керак. Шундагина шу раҳбарлар томонидан сиёсий дабдабабозлик камроқ, вазиятни тезроқ яхшилаш соҳасидаги аниқ ишлар кўпроқ бўлур эди деб ўйлайман.

Шахсан мен Ўзбекистон Компартияси Устави ва Ҳаракат дастури лойиҳаларини маъқуллайман. Аммо 10-банддаги партия сафларидан ихтиёрий равишда чиққан шахслар яна партияга умумий асосларда қабул қилинадилар, деган сўзларни чиқариб ташлашни илтимос қиламан. Бундай кишилар ўзларини партиядан ажратиб ташлаш учун етти ўлчаб, бир кес, мақолига амал қилишлари керак. Устав лойиҳасининг партия сафларидан чиқиш тўғрисидаги масала бошланғич партия ташкилотида кўриб чиқилганидан кейин партияга аъзолик тўхтатилади, деган қоидасини ҳам нотўғри деб ҳисоблайман. Партияга аъзолик ундан чиқиш тўғрисида ариза берилиши билан тўхтатилиши мумкин, деб ҳисоблайман.

Менинг яна бир таклифим бор. Самарқанд районида 300 мингга яқин киши яшайди, партия ташкилоти ҳисобида 5.600 аъзо бор. Мана шундай йирик райондан Марказий Комитетга бирон коммунист сайланмаганлиги коммунистларнинг ва бутун аҳолининг кайфиятига салбий таъсир қилмоқда. Ўзбекистон Компартиясининг пешқадамлик мавқеини таъминлаш ва унинг обрў-эътиборини мустаҳкамлаш бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятига боғлиқ эканлиги сир эмас. Мен вилоят ва район партия қўмиталарининг аппарати қисқартирилишига қарши эмасман, бироқ йирик бошланғич партия ташкилотлари, парткомларининг котиблари штатларини қисқартириш партиявий ишимизга ижобий таъсир қилмайди, деб ҳисоблайман.

Сўзи ва ибрати билан бошқаларни олға ундаётганлар

ИШОНЧ КУЧИ

Қайта қуриш, ошкоралик шароитида партия комитетларининг масъулияти янада ошди. Одамларга яқин бўлиш, омманинг мутлақ ишончини қозониш бош вазифадир. Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездининг иккинчи босқичида бу ҳақда алоҳида гапирилди.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги партия комитети ҳам ўз фаолиятини янгича талаблар асосида қайта қурмоқда. Раҳбарият, касаба уюшмаси комитети билан ҳамкорликда интизомни мустаҳкамлаш, омма ғайрат-шижоатини жўш урдиришнинг таъсирчан усулларидан оқилона фойдаланилмоқда. Сўнгги икки йил ичида бошланғич ташкилот сон жиҳатдан ўсиб, сифат жиҳатдан мустаҳкамланди. Унинг ҳисобида 91 КПСС аъзоси бор. Эл-юрт ишининг ҳақиқий жонкуярлари сўз ва шахсий ибратлари билан барчани олға ундашмоқда. Илғор иш усуллари, фан ютуқлари изчил жорий этилганлиги туфайли асосий тармоқ жадал ривожланмоқда. Бу йил давлатга пахта топшириш плани 125 фоиз бажарилди. Ҳосилдорлик 32 центнерга етди. Каноп, шоли, пилла, маккажўхори дони ҳамда сабзавот маҳсулотлари етиштиришда ҳам илдам қадамлар қўйилди.

Ҳозирги мураккаб, кўппартиявийлик шароити юзага келган бир вақтда КПСС аъзоларига бўлган талаб кучайтирилди. Ўз тақдирини партия билан боғлашга аҳд қилганлар кўпайиб бормоқда. Ўтган йили икки киши, жорий йилда эса тўрт киши КПСС сафига ўтди. Жанговарликни таъминлашда йил бошида ўтказилган аттестация муҳим омил бўлди. Коммунистларнинг сиёсий тушунчаси, устав талабларини қандай бажараётганлиги, оилада ўзини тутиши, маънавий дунёси имтиҳон қилинди. 22 киши синовдан шартли равишда ўтди.

Бу ерда партия йиғилишлари вақтида ўтказилади. Ноябрь ойидагисида район партия комитетининг биринчи котиби М. Икромов иштирок этди. Ошкора мулоқот чоғида асосий эътибор ечимини кутаётган муаммоларга қаратилди.

— Кейинги вақтда КПССнинг обрўси тушиб кетаётганлиги сир эмас, — дея таъкидланди йиғилишда. — Айни вақтда Ўзбекистон Компартияси амалий ҳаракатлари билан халқ орасида тобора кўпроқ ишонч қозонмоқда. Жумҳуриятдаги аҳвол бошқа минтақалардаги шароитдан кескин фарқ қилаётганлигининг сабаби ҳам шунда. Аммо баъзи партия, совет идоралари ўз ҳисоботларида йўл қўйилган камчиликларни танқид қилишга берилиб кетишмоқда. Ижобий ишлар, ташаббуслар, тажрибалар ҳақида кам гапирилаяпти.

Мазкур хўжаликда инсон омилига эътибор кучайди. Сўнгги йилларда ҳашар йўли билан чойхона, қаҳвахона, шифохона қурилди. Яқинда эса ўғит сақланадиган омбор фойдаланишга топширилди. Гул етиштиришга ихтисослашган замонавий иссиқхонанинг ишга туширилганлиги кўпчиликни қувонтирди. Тармоқнинг ўзидан йилига 100 минг сўм даромад олиш кўзда тутилмоқда. Жумҳурият Президенти фармонларини бажаришга масъулият билан киришилган. Шу кунгача хонадонларга 225 тонна дағал хашак, 60 тонна силос сотилди.

— Камчиликлар ҳам йўқ эмас, — дейди партия комитетининг котиби Пардабой Мирзаалиев. — Гулистон участкасида мактаб ва ҳаммом қурилиши керак эди. Бироқ сансалорлик туфайли муҳим иш чўзилиб кетмоқда. Маданий-маиший соҳани ривожлантириш учун ҳам ҳали кўп иш қилишимиз керак. Муҳими, одамларимиз эртанги кунга ишонч билан қарашмоқда. Улар «қиш бекорчилик эмас» қабилида иш юритиб, далаларга ўғит чиқариш, техникани созлаш, чорва қишловини кўнгилдагидек ўтказишда бор имкониятни ишга солмоқдалар.

Ҳ. КАРИМОВ.

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Янгиқўрғон районидаги «Парамон» боғдорчилик-узумчилик давлат хўжалиги ташкил этилганига кўп бўлгани йўқ. Илгари у Чортоқ районидаги «Ўзбекистон ССЖ 50 йиллиги» давлат хўжалигига қарашли эди. Кўп йиллардан бери белгиланган режалар бажарилмай келинарди. Ери-ерига туташ бу хўжаликлар мустақил иш бошладилар. Орадан бир йил ўтди. Дастлабки натижалар қувончли. Ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари ривожланаяпти. Мева, ғалла ва картошкадан юқори ҳосил олинди. Чорвачиликда бурилиш ясалди.

Қўлга киритилган ютуқларни совхоз партия қўмитасининг самарали фаолияти натижаси, дейиш мумкин. У ўз атрофига 76 коммунистни бирлаштирган. Биринчи йили ишнинг муваффақиятини мафкуравий жиҳатдан таъминлаш тадбирлари амалга оширилди. Ички имкониятлардан унумли фойдаланиш, илғорлар тажрибасини кўпчилик мулкига айлантиришда коммунистлар шахсий намуна кўрсатдилар. Аввало ҳар бир ишлаб чиқариш бўғинида партия қатлами бўлишига эътибор берилди. Бешта цех партия ташкилоти тузилди. Уларнинг етакчилари сайлов йўли билан танлаб олинди. Боғдорчилик-узумчиликка ихтисослашган бригадалардан тўрттасига коммунист мутахассислар бошчилик қилишмоқда.

Тажрибакорларнинг ташаббуси билан пудрат кенг жорий этилди. Экин майдонлари 304 ижарачига шартнома асосида бўлиб берилди. Белгиланган қарорлар ижроси қатъий назоратга олинди. Ҳаракатга, изчиллик ва омилкорликка кўп нарса боғлиқ. Оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий тадбирлар изчил амалга оширилганлиги ўз самарасини берди. Аксарият коммунистлар сўзларининг устидан чиқдилар. Турсунали Асқаров бошлиқ звено вақт билан ҳисоблашмай ишлади. Қисталанг дамларда қўшимча тадбир-чоралар амалиётга дадил жорий этилди. Пировард натижада картошкадан юқори ҳосил олинди. Турсунбой Сатторов ҳам мусобақа пешқадами бўлди. 16 коммунистни атрофига бирлаштирган 2-бўлим партия ташкилоти (котиби Н. Имомалиев) сифатли ва арзон маҳсулот етиштиришда ўрнак. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Совхоз партия комитетининг котиби Асалхон Муродова моҳир ташкилотчи, омилкор раҳбар сифатида кўзга ташланди. У —асли муаллим. Беш йил ёш авлодга таълим-тарбия берди. Кейин уни хўжалик комсомол комитети котиблигига тавсия этишди. 1989 йилнинг декабрида коммунистлар ўзларига етакчи қилиб сайладилар. Асалхон Муродова фаолиятига ижодий ёндошади, билимини тинмай ошириб боради. Буларнинг ҳаммаси лаёқатли тарғиботчиларни тайёрлаш, иқтисодий таълим мактабларидаги машғулотларни жонли, қизиқарли ўтказишда қўл келмоқда.

Хўжалик ноз-неъмат бунёдкорлари айни кунларда Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди (иккинчи босқичи) ҳужжатларини манфаатдорлик билан муҳокама қилмоқдалар. Шу билан бирга қишки агротехник тадбирларни уюшқоқлик билан ўтказиб, келгуси йил ҳосилига мустаҳкам замин яратишмоқда.

С. ТУРҒУНОВ.

Ҳар бир инсон ҳаётда орзу-ниятлар билан яшайди. Мақсадга эришиш учун тинмай меҳнат қилади, курашади. Раҳимахон ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ пахтакорлик касбига ихлос қўйди. Кузакда этак-этак пахта териб, катта хирмонга ўз ҳиссасини қўшди. Оқ олтин йўли нурли йўл эканлигига қатъий ишонч ҳосил қилди. Қўлига етуклик аттестатини олгач, заршунослар сафига қўшилди. Кетмон чопди, ғўзага сув таради. Мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштириш сирларини қунт билан ўрганди. Ишбилармон, эътиқодли, ташкилотчи аёлга хўжалик раҳбарлари катта ишонч билдириб, бригада бошлиғи этиб тайинладилар.

Йиллар ўтди. Қолоқ бригада илғорлар сафидан ўрин олди. Ҳосилдорлик гектарига 5 центнер ўсди. Оддий кишилар орасидан зарбдорлар, донгдор механизаторлар етишиб чиқди. Ҳалол меҳнат деҳқон қизини кўпчиликка танитди, мартабасини баланд қилди. Киров районидаги «Искра» жамоа хўжалиги коммунистлари уни ўз сафларига қўшдилар. Раҳима Қаҳҳорова қайта қуришни амалий фаолияти билан ёқлаб, барчага намуна бўлаяпти.

Яқинда у билан Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездида учрашдик. Танаффус пайтида ўзини тўлқинлантираётган долзарб масалалар хусусида фикрлашди.

— Жумҳуриятимизнинг ҳозирги раҳбарияти соғлом кучларни жипслаштиришга қаратилган қатъий сиёсат олиб бормоқда, — дейди Р. Қаҳҳорова. — Президент ва ҳукумат, маҳаллий Кенгашлар аҳолининг ижтимоий жиҳатдан ночор қисмини қўллаб-қувватлашга қаратилган чора-тадбирлари аҳволни барқарорлаштиришда муҳим омил бўлди. Аҳолига ер бериш, чорва моллар ва ем-хашак билан таъминлашда, етиштирган маҳсулотларини сотишда уларга кўрсатилаётган ёрдам ўз самараларини бераяпти. Шу боис Ўзбекистон Компартиясининг обрў-эътибори ортиб бормоқда. Барчамиз қўлни-қўлга бериб, съезд режаларини рўёбга чиқариш учун астойдил тер тўкаяпмиз.

СУРАТДА: ташаббускор бригада бошлиғи Р. Қаҳҳорова.

ХУШХАБАРЛАР

● Фарғона вилоятидаги Қува ноҳиясининг аҳолиси Карл Маркс номли жамоа хўжалигидаги гилам цехи маҳсулотларига муносиб баҳо берди. Бу ерда 10 та дастгоҳ билан жиҳозланган кичик корхона фойдаланишга топширилди. Яқинда мактабларни тугатган қизлар ва уй бекаларидан 30 киши яхши маош тўланадиган ишга жойлашдилар. Уларнинг ҳаммаси жумҳуриятимиздаги турдош корхоналарда иш ўргандилар. Қишлоқ гиламдўзларининг маҳсулоти юқори сифатлилиги ва нафис безаклари билан ажралиб туради. Гиламларга беш юз сўмдан олти юз сўмгача нарх қўйилмоқда.

● Хоразм вилоятининг Дўстлик шаҳрида автомобиллар экология жиҳатидан тоза ёнилғида юра бошлайди. Бу ерда бир кеча-кундузда 250 та машинани ёнилғи билан таъминлай оладиган газ тўлдириш станцияси қурилиб битказилмоқда. «Тўямўйингидрострой», «Энергомонтаж» ва «Узэлектромонтаж» трестларининг жамоалари янги станцияни қуриш ва унга ускуналар ўрнатиш билан шуғулланмоқда. Ускуна ўрнатувчиларга украиналик мутахассислар катта ёрдам беришмоқда.

● Ўрта Осиё темирйўл бошқармаси билан юк ва йўловчилар ташиш Тошкент маъмурияти ходимларининг 50 га яқин оиласи Сергели даҳасида бунёд этилган тўққиз қаватли уйда ҳовли тўйлари ўтказдилар. Шундай қилиб, Тошкентдаги иккинчи уйсозлик комбинатининг жамоаси транспортчилар билан тузилган шартноманинг биринчи қисмини бажардилар. Бинокорлар келгуси йилда темирйўлчилар учун яна бир нечта тўққиз қаватли уй қуриб берадилар.

● «Қаршинефть» нефть қазиш бошқармасининг жамоаси йил охирида қимматбаҳо хом ашё қазиб чиқаришни кескин оширишларида тўла хўжалик ҳисоби ва молиявий мустақиллик ёрдам берди. Нефтни қайта ишловчи заводларга 20 минг тоннадан ортиқ юқори сифатли маҳсулот жўнатилди. Маъмурият ва жамоа меҳнат кенгаши олинган фойдани жамоа ижтимоий муаммоларини ҳал қилиш учун сарфлаш ниятидадир. Бу пуллар энг аввало, уй-жой қурилишига сарфланади.

● Фарғона вилоятининг Фрунзе ноҳиясидаги Қумқияли қишлоғида юз номерли автомат телефон станцияси фойдаланишга топширилди. Энди қишлоқ меҳнаткашлари ўз уйларидан туриб, жумҳуриятимиз ҳамда мамлакатимиздаги барча йирик шаҳарлар билан амалда телефон орқали боғлана оладилар. Айни вақтда Чодакилик, Пишқарон, Данғара қишлоқларини телефонлаштириш тугалланмоқда. Келгуси йил ноҳияда яна 15 та қишлоқ телефонлаштирилади.

(ЎзТАГ).

Самарқанд—Ҳайдаробод ҳамкорлиги

Қўшработ ноҳиясидаги «Пангат» ижара корхонасининг соҳибкорлари майиз ўраладиган чиройли қоғозлар олишди. Бу қоғозларни хорижий мамлакатлар билан амалий ҳамкорлик Самарқанд уюшмасининг илтимосига биноан Ҳайдарободда (Ҳиндистон) ишлаётган қўшма Ҳинд-Швед корхонаси етказиб берди.

Самарқандликлар фирма билан тузилган шартнома асосида ўзининг ниҳоятда шифобахш хусусиятлари билан ажралиб турадиган Қўшработ кишмишини ўраш учун 200 мингта қутича оладилар. Қўшма корхонанинг хизмат ҳақи хорижий мамлакатларда кишмиш сотилиши билан тўланади.

— Ҳиндистондан ўзаро фойдали шартномаларнинг бутун бир туркумини олиб келдик, — дейди мазкур уюшма раиси Ф. Аҳмаджонов. — Биз ана шу шартномаларга асосланиб, шифер ишлаб чиқарадиган корхона қуриш, кичик асфальт заводини ташкил этиш ниятидамиз.

ҚОЗОҒИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН УЧРАШУВ

Иттифоқ шартномаси мустақил жумҳуриятларнинг тубдан янгиланган иттифоқи самарали қурилмаси бўлган ҳужжат сифатида зарурдир, деди 11 декабрь куни Москвада Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев, У совет ва чет эл журналистларининг иттифоқдош жумҳуриятлар раҳбарлари билан режалаштирилган ўзига хос илк учрашувларидан бирига айланди.

Президент Қозоғистон ССЖ давлат мустақиллиги тўғрисидаги декларацияни шарҳлаб берди, унда жумҳуриятда яшаётган халқларни, жипслаштириш ва дўстлигини мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқлари умумдекларациясини ва миллатларнинг ўз тақдирини ўзи эркин белгилаш ҳуқуқини тан олиш биринчи даражали вазифа эканлигини таъкидлади.

Н. А. Назарбоев бўлажак иттифоқ шартномасига тааллуқли бир қанча мулоҳазаларни баён этар экан, лойиҳа хусусида баъзи танқидий мулоҳазаларни билдирди. У, жумладан, Қозоғистон ССЖ шартноманинг ҳар қандай жиҳатини кўриб чиқиш ва ҳал этиш чоғида барча жумҳуриятлар иқтисодиёт ва сиёсатнинг ўзаро боғлиқлигидан келиб чиқадиган жамиятнинг яхлитлигига интилишлари кераклигига асосланишини қайд этди. Жумҳуриятларнинг ўзи, уларнинг халқлари мустақил жумҳуриятларнинг янгиланган иттифоқига муҳтож эканлигига чуқур ишонаман, деб таъкидлади Президент.

(ТАСС).

● Саховатли кишилар

ЭЗГУЛИК УМРБОҚИЙ

Асалчи Маражаб Сафаров ўз шахсий жамғармаси ҳисобидан қишлоғида янги мактаб қурдирибди, деган гап бутун Шофиркон ноҳияси бўйлаб тез тарқалди. Яхшининг шарофати деб шунга айтадилар-да. Эл-юртга файзиёб қалби, очиқ қўли билан ҳалол меҳнати неъматларини тортиқ этган, ҳиммати баланд инсон чексиз ҳурмат, таъзим-эҳтиромга лойиқдир. Қадим саховатли бобокалонларимиз—юртда мачиту мадраса, кўприку карвонсарой қурганларнинг хайрли анъанасини тиклаб, уни давом эттирсалар не ажаб!

Аввало Маражаб Сафаров ҳақида икки оғиз сўз. Умр бўйи яхшилик, эзгулик дея талпинган инсон у. 1942 йил юзлаб ҳамқишлоқлар қатори М. Сафаров юрт ҳимоясига отланди. У уруш хотираларини эсларкан шундай дейди:

— Жафокаш халқимиз бошидан не кунлар ўтмади? Ўша пайтда дўстим Ҳикматулла Турсунов билан Волгоград, Харьков, Днепропетровск, Севастополь каби уруш алангаси остида қолган шаҳарларда бўлдик. Қрим остонасида яраландим. Олти ой касалхонада даволандим, иккинчи гуруҳ ногиронлигига чиқаришди. Сафдошим Ҳ. Турсуновдан дарак тополмадим, — дея аламли дард билан кўзлари ёшланди. —Шукркм, ундан ном-нишона қолди. Қизи Шафоатхон ҳозир фарзандли, неварали, тинч-тотув яшаяпти. Ўша сафдошларимдан бирининг сўзлари ёдимда. У асалчи экан:

— Ражаб, бу ўт-оловдан омон қайтсанг, албатта асаларичиликни ўрган, — деганди.— Бу касб кони фойда. Уруш касофати мени асалариларимдан айирди. Ғалаба учун танк сотиб олиб берган асаларичилар борлигини эшитганмисан?

Ўшанда у агар урушдан омон-эсон қайтсам, асалчи бўлиб, одамларга ризқ-рўз улашай, деган ниятни дилига маҳкам тугиб қўйганди.

1944 йилнинг ёзида Маражаб Сафаров урушдан қайтди. Аммо жанг жароҳати унга қаттиқ азоб берарди. Бунинг устига ўша пайтда қишлоқда тирикчилик оғир эди. Укалари Махсуд, Муҳиддинлар унинг қўлига қарам эди. Маражаб асаларичилик ҳақида ўйларди. Аммо қўли калта: шароит йўқ. Холва деган билан оғиз чучимас. У иш излаб райондаги қишлоқ хўжалиги техника таъминоти идорасига борди. Ўша ерда қарийб йигирма йил ҳисобчилик қилди. Ундан сўнг жамоа хўжалигида табелчи, кейин эса алоқа бўлимида хат ташувчи бўлиб ишлади.

Ҳарқалай Маражаб ака ўз ниятига етиб, орзиққан асаларичилик касбига эришди.

Шофирконлик машҳур асалчи Деҳқонбобо Файзиевнинг этагини маҳкам тутди. Ундан касбнинг сир-асрорини ўрганди. Умр дарё экан. 35 йилдирки, у эл-юртга асал тортиқ этмоқда. Қозон ҳам мой, чўмич ҳам мой. У ҳар йили 80—100 қути асалари уясини парваришлаб, 2 тоннагача шифобахш неъмат етиштирмоқда. Куни кеча бу табаррук инсон ҳузурига бордик. У жажжи меҳнатчилар —асаларилари билан «тиллашиб» турганини кўрдик.

— Ҳорманг, Маражаб ака! Хирмонга барака!

— Бор бўлинг, келинг иним, — деди у хурсанд ҳолда. Сўнг айвонда турган умр йўлдоши Қурбоной опага юзланди:

— Меҳмон келди, жавзо асалидан олиб чиқ...

Ҳалол меҳнатнинг нони ширин. Машаққатли касб соҳиби тўқ, фаровон яшаяпти. Кейинги икки йилда М. Сафаров ноҳия матлубот жамиятига 10 тонна, ўзи яшаб турган жамоа хўжалигига арзон баҳода 2 тонна асал сотди.

Бетиним меҳнат туфайли оила катта даромадли бўлди. Асалчининг қўш қаноти Қурбоной опа қишлоқ аёлларига хос ғайрати, тиришқоқлиги билан турмуш ўртоғига ҳамдард, мададкор.

— Ўз жамғармангиздан мактаб қурибсиз? Олижаноб иш...

Маражаб ака жилмайди.

Қурбоной опа сўз қотди:

— Ҳа, акангиз болажон! Ёш авлодга янги мактаб қуриб бердилар, — деди қувонч билан у.

Қурбоной опа Шофиркон ноҳиясидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги раиси Қаҳрамон Абдуллаев имзолаган ҳужжатни кўрсатди. Унда ушбу сатрлар битилганди: «...Жамоа хўжалигининг 12—13-бригадалари ҳудудидаги янги мактаб қурилишига сарфлаш учун Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, фахрий Маражаб Сафаров 1990 йил 18 июнда ўз шахсий жамғармасидан 38.154 сўм тўлади».

Маражаб Сафаров Арманистонда содир бўлган ер қимирлашда зарар кўрганларга ёрдам тариқасида 300 килограмм асални совға қилиб юборганди.

Эзгу ишлар умрбоқийдир. Денов қишлоғининг асл фарзанди Маражаб Сафаров сингари инсонларга ҳамиша таъзимдамиз.

Воси НОСИР.

БОЙ БЕРИЛГАН ВАҚТ

Ҳозир Чирчиқ пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг икки йилдан буён қурилаётган янги ишлаб чиқариш-маиший биноси ҳаливери битмайдиган объектлар рўйхатини тўлдиради, деб чўчимай айтиш мумкин. Ҳолбуки, график бўйича унинг дастлабки навбати декабрь ойида фойдаланишга топширилиши керак.

Мазкур бинонинг ишлаб чиқариш майдонларида болалар учун 800 минг жуфт камёб пойабзал тайёрлаш кўзда тутилган. Лекин бу маҳсулот дўконларимиз пештахталарига яқин орада етиб келмайди, чоғи. Бунинг сабаби битта, бинокорлик материаллари ва конструкциялари етишмаяпти. Фақат мамлакатнинг бошқа минтақаларидаги хом ашё етказиб берувчилар панд беришаяпти, деб бўлмайди. Масалан, Чирчиқ бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатининг жамоаси бу ерга бир неча хафта давомида тўсиқ панелларини етказиб бермади. Бунинг натижасида бригадалар бекор туриб қолди, иш графигидан орқада қолиш тобора кўпайиб борди.

Қурилишга ва ускуна сотиб олишга 4,5 миллион сўм ажратилган. Шу маблағнинг ярмидан кўпроғи қурилиш-монтаж ишларига тўғри келади. Лекин афсуски, турғунлик даврининг синалган усулларидан фойдаланиб ҳатто уч сменалаб «бўл, ҳа, бўл!» қилиб ишлаганда ҳам бу ерда бой берилган вақтни қайтариб бўлмайди. Бу эса, маҳсулотини жумҳуриятнинг барча вилоятларида кутишаётган ўта муҳим ишлаб чиқариш объектининг ишга тушиши яна келаси йилга қолди, деган гапдир.

ЯРИМ АСР МАЗМУНИ

Ромитан райони марказидан 300 чақирим олисда Гоголь номли мактаб жойлашган. Қизилқум яйловларида сурув-сурув қўй боқиб, маъмурчилик ишига муносиб ҳисса қўшаётган «Қизилравот» совхозининг 400 нафар фарзанди шу илм масканида таълим-тарбия олишмоқда. Улар орасида ўзбек, туркман, қорақалпоқ йигит ва қизлари билан бирга қозоқ биродарларининг дилбандлари ҳам бор. Сўнгги бир йил ичида мактабнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, замонавий ўқув қуроллари, техника воситалари келтирилди.

Мамбетали Аймоқов қозоқ мактабида таълим-тарбия ишларини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди, йигирмага яқин лаёқатли шогирдлар тайёрлади. Жонкуяр муаллим Нукус давлат педагогика институтини муваффақиятли тугатгач, шу ерда иш бошлади. Севган касбини ардоқлади. Уруш бошланди. Оғир кунларда у хўжаликда ишлаш билан бирга зах хоналарда дарсларини давом эттирди. Ярим йил ўтгач фронтга отланди. Манфур душман билан бўлган қирғинбарот жангларда мардлик, қаҳрамонлик кўрсатди. Босқинчиларни инигача қувиб бориб, Германияда ғалаба баҳорини кутиб олди. Жасур жангчи она қишлоғига қайтди. Қадрдон мактабида ўқитувчиликни давом эттирди. Орадан 50 йил ўтибдики, у севимли масканида ёшларга рус тилидан сабоқ бериб келмоқда. Мураббий ҳар ишда ўрнак. Касб-корга садоқати, изланувчанлиги билан обрў-эътиборга сазовор бўлди. Эндиликда Жумадин Улманханов, Жалғасбой Гулалиев, Сердали Аймоқов, Мирзабой Улмаханов, Фотима Оқманбетова, Исоқ Узабоев уни севимли устоз деб биладилар.

— Жумҳуриятимиз Президентининг ўқитувчиларга ғамхўрлик тўғрисидаги ҳаётбахш фармони бизни руҳлантириб юборди, — дейди Мамбетали оға. — Энди турмушимизни янада яхшилаш, таълим-тарбия ишларининг самарадорлигини ошириш имконига эга бўлдик. Кези келганда муаммолар хусусида тўхталмоқчиман. Қозоқ тили ва адабиётидан дарс берувчи мутахассислар етишмайди. Айниқса Олтинсарин номли, Пушкин номли мактабларда етишмовчилик кўп. Мутахассислар асосан Тошкент ва Сирдарё педагогика институтларидан таклиф этилади. Афсуски, бизнинг шароитимизга кўникиб кетадиганлар оз. Шу боис узоқ йиллардан буён бирга меҳнат қилаётган ҳамкасбларимни ҳақиқий фидойилар, дегим келади.

Мактабда бўлганимизда ўқувчи ва ўқитувчилар шу пайтгача тузукроқ ошхона, спорт зали йўқлигидан нолиб гапиришди. «Қизилравот» давлат хўжалиги раҳбарлари, касаба уюшмаси комитети ҳақли талабни кондиришни пайсалга солиб келмоқда.

Яқинда Гоголь номли мактаб жамоаси, район халқ таълими бўлими ходимлари, шогирдлар Мамбетали Аймоқовнинг меҳнат фаолиятига 50 йил тўлиши муносабати билан самимий табрикладилар. Файзли кеча турли миллат кишилари ўртасидаги дўстлик, ҳамжиҳатликнинг ёрқин тантанасига айланди.

С. БЕШИМОВ.

СПОРТ АХБОРОТИ

САМБО

Москвада ўтказилган жаҳон биринчилиги мухлис-у мутахассисларда катта қизиқиш уйғотди. Таъкидлаш жоизки, бу йирик мусобақада мамлакатимиз вакиллари муваффақиятли қатнашдилар. Дастлаб ўсмирларимиз команда ҳисобида ғалаба қозондилар. Сўнгра эркаклар ва аёллар ҳам ўзларини кўрсатдилар.

48 килограммгача бўлган вазнда Ж. Мамедовга тенг келадиган рақиб топилмади. Кейинчалик И. Габдулхақов ғолиблик шоҳсупасининг (57 килограммгача) юқори поғонасига кўтарилди. Шунингдек, В. Япринцев, А. Сидоров, Г. Тухталян, Г. Казарян, Е. Посадсков, И. Сидоркеевич ва М .Беруашвили ўз вазнларида жаҳон чемпиони деган юксак унвон соҳиби бўлдилар.

Аёлларимиздан Е. Егорова, Л. Акимова, О. Чернокоз, И. Орловская, Т. Фёдорова, С. Озёркина ва В. Козловская олтин медаллар билан тақдирландилар.

ФУТБОЛ

Ўтган сешанба куни УЕФА кубоги учун галдаги учрашув бўлиб ўтди. Москва торпедочилари Францияда маҳаллий «Монако» клуби билан куч синашдилар. Маълумки, биринчи матчда пойтахтлик футболчилар 2:1 ҳисобида устун келган эдилар. Бу такрорий ўйиннинг янада кескин ўтишидан далолат берарди.

Ҳақиқатдан ҳам шундай бўлди. Биринчи бўлимда майдон эгалари ташаббусни батамом ўз қўлларига олдилар. Улар кетма-кет ҳужумлар уюштириб, бир неча ҳавфли вазиятлар содир этдилар. Лекин. «Торпедо»нинг ҳимоячилари ва дарвозабони бехато ўйнаганлиги туфайли муваффақиятга эриша олмадилар.

Танаффусдан сўнг ҳам ташаббус мезбонлар томонида бўлди. Торпедочилар имконият бўлди дегунча қарши ҳужумга ўтиб турдилар. Ниҳоят, 70-минутда Юрий Тишков ўзини кўрсатиб, ҳисобни очди. Орадан кўп ўтмай «Монако» ҳисобни тенглаштирди. Учрашув тугашига беш минутлар қолганда Гицелов москваликларга ғалаба келтирган иккинчи тўпни киритди. Шундай қилиб, такрорий матчда ҳам 2:1 ҳисобида ғолиб чиққан пойтахт торпедочилари УЕФА соврини учун курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

ШАХМАТ

Кёлнда Германия соврини учун халқаро мусобақа ниҳоясига етди. Унда америлик Ларри Кристиансен муваффақиятли қатнашиб, биринчи ўринни эгаллади. Ларри ҳал қилувчи финалда майдон эгаларининг кучли шахматчиси Роберт Хюбнерни доғда қолдирди. Артур Юсупов учинчи ўрин учун бўлган учрашувда Виктор Корчнойга имкониятни бой берди.

БАСКЕТБОЛ

Мамлакат чемпионатининг олий гуруҳида навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. «А» гуруҳида қатнашаётган Тошкентнинг «Узстроймеханизация» комадаси Куйбишевда маҳаллий «Строитель»га 101:124 ҳисобида ютқазди.

ҚЎЛ ТЎПИ

Андижонда маҳаллий қўл тўпи устаси Игорь Бабарикин хотирасига бағишланган мусобақа (ўсмирлар ўртасида) ниҳоясига етди. Бу турнирда Тошкент, Фрунзе ва Андижон вилоятининг барча районларидан келган командалар иштирок этдилар. Мусобақа ниҳоясида мезбонлар — Андижон вилояти гандболчилари ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилдилар. Фарғоналиклар иккинчи, қўрғонтепаликлар учинчи бўлишди.

МУШТАРИЙЛАР ТАЛАБИНИ БАЖАРИШ-ФАРЗ ВА ҚАРЗ!

ЖУМҲУРИЯТ АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ ЭЪТИБОРИГА

Рўзнома ва ойномалар, барча вақтли матбуот нашрлари ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Уларда жамиятимизда рўй бераётган ўзгаришлар, дуч келинаётган қийинчиликлар, бартараф этилаётган муаммолар кенг ёритиб борилаяпти. Қайта қуриш, ошкоралик, демократия барча жабҳалар сингари оммавий ахборот воситаларининг ижодий жамоалари олдига ҳам янги талаблар қўйиб, замон билан ҳамнафас бўлишни, унинг барча жиҳатларини тўлақонли акс эттиришни тақазо этаяпти. Уч ой давом этган обуна мавсуми одамлар вақтли матбуот нашрлари олдига ғоят катта талаблар қўяётганлигини яна бир карра намоён қилди. Муштарийлар ўзлари ихлос қўйган рўзнома ва ойномаларга ёзилдилар. Обуна натижалари таҳлил этилса, ҳар бир нашр ўзининг жанговарлиги, ҳозиржавоблиги, мавзуларининг ранг-баранглиги билангина кишиларнинг меҳр-муҳаббатини қозониши мумкинлиги яққол кўринади.

Баъзи муштарийлар рўзнома ва ойномаларга обуна бўлишни, уларни уйда мунтазам олиб туришни хуш кўришади. Айримлари эса вақтли матбуот нашрларининг янги сонларини эрта тонгдаёқ рўзнома дўкончиларидан сотиб олишни, дунё воқеаларидан тезроқ хабардор бўлишни ёқтиришади. Эрталаб, янги кун бошланаётган пайтда навбатда туриб, рўзнома ва ойномаларни харид қилишнинг ўзига хос гашти бор.

Вақтли матбуот нашрларининг чакана савдоси билан шуғулланиш «Союзпечать» идораси, унинг жойлардаги бўлинмалари ходимлари зиммасига юклатилган. Хўш, бу соҳа вакиллари ўз ишларини қандай ташкил этганлар? Улар муштарийларнинг талаб-эҳтёжларини ўрганиб, ўз фаолиятларида ҳисобга оладиларми? Энг аввало тармоқ ходимлари ғоят масъулиятли ва шарафли вазифани бажараётганликларини уқтириб, ўз ишларини такомиллаштириб бораётганликларини эътироф этиш зарур. Кейинги йилларда бир қатор янгиликлар жорий қилинди. Шу билан бирга «Союзпечать» шохобчаларининг фаолияти тобора ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларга тўла жавоб бермаётганлигини, одамлар фикрини ўрганиш ва кейинчалик ишни шу асосда ташкил этиш ғоят суст эканлигини таъкидлаш керак.

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасини Тошкентдаги, вилоят ва район марказларидаги «Союзпечать» шохобчаларида сотишни ташкил этиш масаласини олиб кўрайлик. У ўн етти йилдан бери нашр этилаётганлигига қарамай чакана савдога қанча миқдорда чиқариш зарурлиги малакали тарзда ўрганилмаган. Шунча пайтдан буён муштарийларнинг талаб-эҳтиёжлари тўла ҳисобга олинмай келаяпти. Бундай мулоҳазалар юритаётганлигимизнинг сабаблари бор, албатта. Кўплаб муштарийлар «Союзпечать» дўконларида «Қишлоқ ҳақиқати» жуда оз миқдорда бўлишини, тез тугаб қолишини билдириб, таҳририятга тез-тез мурожаат этишади. Айниқса, жумҳуриятимиз пойтахти Тошкентдан шундай мазмундаги эътирозу мулоҳазалар, сим орқали қўнғироқлар бот-бот бўлиб туради. Чунки бу ерда деҳқончилик-саноат мажмуига кирувчи кўплаб вазирлик ва идоралар, илмий-тадқиқот институтлари, корхоналар, лойиҳа-муҳандислик ташкилотлари, шу соҳага даҳлдор олий илмгоҳлар мавжуд бўлиб, уларда минг-минглаб мутахассислар меҳнат қилишади. Қолаверса, рўзномада босилаётган бадиий асарлар, аҳлоқ-одоб, ҳуқуқни муҳофаза этиш, ижтимоий-сиёсий мавзулардаги мақолалар барча муштарийларни қизиқтиради. «Союзпечать» идорасининг айрим ходимлари эса «Бу рўзнома қишлоқ хўжалиги учун чиқарилган, пойтахтда, вилоят ва район марказида истиқомат қилувчиларни унчалик қизиқтирмайди» деган мулоҳазадан кўп йиллардан бери халос бўлолмаяптилар. Шундай асосланмаган, нотўғри фикр шаклланиб қолганлигидан муштарийлар азият чекишмоқда. Улар зарур пайтда рўзномани сотиб ололмай, қийналишаяпти. Шу масалани атрофлича таҳлил этиш мақсадида таҳририятимизнинг бир гуруҳ мухбирлари «Союзпечать» идораси ва унга қарашли бўлинмаларнинг ходимлари, муштарийлар билан мулоқотда бўлдилар. Суҳбатлар жараёнида рўзнома ва ойномаларнинг чакана савдосини ташкил этиш масалалари билан бирга вақтли матбуот нашрлари, шу жумладан «Қишлоқ ҳақиқати»ни янада мазмунли қилиш, долзарб муаммоларни кўтариб чиқиш, бой маданий меросимиз, тарихимизни атрофлича ва чуқур ёритиш, мавзулар доирасини кенгайтириш юзасидан қимматли таклиф-мулоҳазалар билдирилди. Қуйида мухбирларимиз ўз мулоқотларининг қисқача мазмунини баён этадилар.

Э. ТЎЛАГАНОВ: — Ўзбекистон ССЖ Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги ходими Баҳром Қаҳҳоров билан «Союзпечать» шохобчаларининг фаолияти, матбуот нашрлари, шу жумладан «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси ҳақидаги фикр-мулоҳазалари юзасидан суҳбатлашдик. Мулоқот пайтида у қуйидагиларни таъкидлади: «Мен рўзнома ва ойномаларни кўпинча Ўрда теварак-атрофидаги дўкончалардан сотиб оламан. Агар мўлжалдагидан бироз кеч қолсам «Қишлоқ ҳақиқати» тугаган бўлади. «Союзпечать»нинг шу яқин атрофдаги учта шохобчасига бу рўзномани жуда кам беришар экан. Ваҳоланки, шу ерда жумҳурият Қишлоқ хўжалиги, Мелиорация ва сув хўжалиги вазирликлари, Табиатни муҳофаза этиш, Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетлари, қанча-дан-қанча бошқа идоралар, лойиҳалаш институтлари мавжуд. Бу ташкилотларда кўплаб мутахассислар меҳнат қилишади. Уларнинг аксарияти агросаноат мажмуи масалалари билан шуғулланадилар. Табиийки, «Қишлоқ ҳақиқати»да босилаётган мақолалар уларни қизиқтиради. «Союзпечать» шохобчаларига бериладиган рўзнома сони кўпайтирилса, айни муддао бўлур эди».

Худди шундай фикр-мулоҳазаларни Тошкент қишлоқ хўжалиги олий илмгоҳи ҳудудидаги ҳамда унинг яқинидаги рўзнома сотиш дўконларининг ходимлари билан суҳбатлашганимизда ҳам эшитдик. Оржоникидзе район Қибрай алоқа тармоғига қарашли 22-дўконча сотувчиси Галина Васильевна Моханова куйиниб бундай деди:

— «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасидан бизга ҳар куни атиги йигирма дона ажратишади. Ваҳоланки, бу илмгоҳда минглаб талабалар, юзлаб ўқитувчилар бор. Уларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалигига даҳлдор. Шунинг учун ҳам «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасини кўп сўрашади. Уларнинг эҳтиёжини қондиролмаганимдан ҳижолат чекаман. Газетанинг чакана савдога чиқариладиган миқдорини кўпайтириш керак, деб ҳисоблайман.

Пойтахтимизнинг Киров районидаги «Бодомзор» маҳалласига жойлашган 162-рўзномалар дўконида Холмат Тешабоев оила пудрати асосида иш юритади. У бундай деди:

— Маҳаллаларда, туб аҳоли кўпроқ истиқомат қиладиган ҳудудларда ишлайдиган ҳамкасбларимиз мижозларнинг истакларини яхши билишади. Шунинг учун сотувчиларнинг талабларига биноан миллий тилда чоп этиладиган рўзнома ва ойномалар кўпроқ тақсимланса, айни муддао бўларди. Шунингдек, маҳаллаларда жойлашган дўкончаларга «Қишлоқ ҳақиқати»га ўхшаган рўзномаларни кўпроқ ажратиш керак.

Тошкент болалар тиббиёти олий илмгоҳи шифохонаси ёнидаги 157-дўкончада сотувчи Зикрилла Саъдуллаев ишлайди. Бу ер жуда гавжум, кундалик рўзномалар кечгача қолмайди. Чунки вақтли матбуот нашрларини талабалар ҳамда беморлар харид қилишади.

— Мен «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг доимий муштарийсиман, унинг шанба ва якшанба сонларидаги «Гулқайчи» ҳамда «Бир пиёла чой баҳона» дам олиш саҳифаларида ёритилаётган ҳажвия, ҳикоя, шатранж, ханда, бошқотирма ва бошқа мақолаларни севиб мутолаа қиламан, — дейди мазкур олий илмгоҳ поликлиникаси шифокори Мунираxон Султонова. — Янги йилда ҳам рўзномада ана шундай ўқимишли, муштарийларни ўзига жалб қиладиган, замонамиз руҳига мос мақолалар кўплаб чоп этилади, деб ўйлайман.

●

С. РЎЗИМАТОВ: — Жалолқудуқ районидаги «Ойим» давлат хўжалиги фермери Нишонбой Юнусов билан унинг хонадонида суҳбатлашганимизда, тўлқинланиб қуйидагиларни ҳикоя қилди: «Фермер» хўжалиги тузиш ҳаракати билан юрган кезларим эди. Янгилик бўлгани учун бу ҳақда на кўрсатма ва на дастур бор. Мутасадди идораларга учрашсам елка қисишарди.

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси жонимга аро кирди. «Фермер» хўжалигини тузишда менга яқин маслаҳатчи бўлганлигини бир умр унутмайман. Унда чоп этилган мақолалардан хўжаликни ташкил қилиш, ҳужжатларни расмийлаштириш, иш юритиш, фермернинг ҳуқуқ ва бурчларини ўқиб-ўргандим.

Хуллас рўзноманинг маслаҳати билан ишим юришиб кетди. Давлат банкидан 25 минг сўм қарз олиб бозордан 15 бош соғин сигир харид қилиб, сут, гўшт йўналишидаги оилавий фермер жамоаси тузганмиз. Беш йил мобайнида 20 тоннадан зиёд сут, 10 тоннага яқин гўшт етказиб беришни олдимизга мақсад қилиб қўйдик. Шу муддат ичида қарздан қутилсак, 15 бош сигир, уларнинг бузоқлари ёнимизга қолади. Ҳозиргача давлат хўжалиги ҳисобига ярим тоннага яқин сут топширдик. Бунинг учун банкдаги жорий ҳисобимизга 6 минг сўм пул ўтди.

Рўзнома маслаҳати билан шахсий чорвамизга эга бўлдик. Қишлоқ меҳнаткашларининг сирдоши, маслакдоши бўлган рўзномани канда қилмай ўқиб борамиз. Газетани қишлоғимиздаги Ҳосиятхон Мақсудова сотувчилик қилаётган рўзнома дўконидан сотиб оламиз. Бу ерда баъзан ишкаллик чиқиб туради. Савдога рўзнома кам чиқариларкан. Чанқоқ муштарийларнинг фикри ҳисобга олиниб, миқдори кўпайтирилади деб ўйлаймиз.

Жумҳурият пойтахтининг Шифокорлар шаҳарчасида жойлашган 239-рўзнома дўкончаси сотувчиси Раҳматжон Толибжонов билан мулоқотда бўлганимизда қуйидагиларни таъкидлади:

— Газетхонлар эрталаб худди нон дўконига навбатда тургандек тирбанд бўлиб рўзномаларни харид қилишга ошиқадилар. Ҳар бир газетанинг ўз ихлосманди бор. Уруш ва меҳнат ветеранлари, уй бекалари, зиёлилар, ҳуқуқни муҳофаза этиш идораларининг ходимлари «Қишлоқ ҳақиқати»ни биринчи навбатда харид қиладилар. Тошкент вилояти касаба уюшмаси комитети техника бўйича инспектори Баҳодиржон Расулов, унинг ҳамкасби Ғайрат Эргашевлар бу рўзноманинг энг фаол газетхонларидан. Ўзаро суҳбатда маданий мерос, ҳуқуқ-тартибот, инсон қадрияти мавзуларидаги мақолалар уларга манзур бўлаётганлигини айтишади.

Баъзан «Қишлоқ ҳақиқати» газетхонлари олдида ноқулай аҳволда қоламан. Чунки савдога кунига рўзноманинг бор-йўғи 40—50 нусхаси чиқарилади. Уни харид қилишни истаганлар эса кўп. Шуни ҳисобга олиб савдога кунига 100 дона чиқарилса яхши бўларди.

Яна бир мулоҳаза. «Союзпечать» идорасининг шаҳар бўлими тасарруфида қайси аҳоли манзилгоҳида қанча маҳаллий миллат вакиллари истиқомат қилишини билдирадиган маълумотлар бўлиши керак. Шунга қараб нашрларнинг миқдорини белгилаш мумкин. Дўконимиз теварак-атрофидаги кўп қаватли уйларда истиқомат қилаётганларнинг 60—70 фоизи ўзбек миллатига мансуб кишилардир. Ишни ташкил этишда ҳар бир жойнинг шарт-шароитидан келиб чиқиш зарур демоқчиман.

Жумҳурият пойтахтининг Студентлар шаҳарчасидаги 235-рўзнома дўкончаси сотувчиси, ўн етти йилдан бери шу соҳада ишлаб келаётган Марям Юсупова билан суҳбатлашганимизда у ҳам «Қишлоқ ҳақиқати»га бўлган талаб қондирилмаётганлигини, кўп йиллардан бери 10—20 донадан ажратиб келинаётганлигини таъкидлаб, миқдорини ошириш керак, деди.

●

У. МУҲАМЕДОВ: — Ўрта Чирчиқ район алоқа бўлими бошлиғи Эркин Абдуллаев билан суҳбатлашганимизда, шундай фикр-мулоҳазаларни билдирди: «Биз 1990 йилда «Союзпечать» дўкончалари орқали сотиш учун ҳар куни 400 дона «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси ажратилишини сўраб, буюртма берганмиз. Ана шу миқдорни шоҳобчаларимизга бўлиб берганмиз. Баъзи кунлари Тошкентдан рўзномани белгиланганидан 10—15 дона кам юборишади. Саодат Шаҳобуддинова, Ойша Умирова сингари ходимларимиз ҳар бир матбуот нашрини муштарийга етказишга, уларнинг талаблари даражасида ишлашга астойдил ҳаракат қилишаяпти.

Пискент район алоқа бўлими ходими Нам Неля «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасидан 1990 йилда ҳар куни 300 донадан чакана савдога чиқарилганлигини, муштарийларнинг талаби ҳисобга олиниб, 1991 йил учун 600 нусхаданга буюртма берилганлигини маълум қилди. У Сабоҳат Мухторова, Екатерина Гинятуллина сингари ходимлар газетхонларнинг фикр-мулоҳазаларини алоқа бўлимига мунтазам равишда етказиб турганликларини таъкидлади.

●

З. ХИДИРОВ: — Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари олий илмгоҳида минглаб студентлар таълим олишади. Бу ерда юзлаб ўқитувчилар, профессорлар меҳнат қилишади. Уларнинг фаолияти кўп жиҳатдан агросаноат мажмуига даҳлдор. Шу сабабдан мазкур илмгоҳ яқинидаги «Союзпечать» шоҳобчасида «Қишлоқ ҳақиқати» газетаси қандай сотилиши масаласи билан қизиқдик. Дўконча ходими Г. Валиева ҳар куни ўн дона рўзнома берилишини, соат ўн бирга қолмай тезда сотилиб кетишини айтди. У газета тугагандан кейин ҳам кўп кишилар сўраб келишини таъкидлади.

Шу илмгоҳ талабаси Алишер Раҳматуллаев билан дўконча олдида суҳбатлашиб қолдик. Ундан «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашишни сўрадик. Ҳамсуҳбатимиз қуйидагиларни таъкидлади:

— Бу рўзномада кишиларни ўйлантираётган муаммолар атрофлича ёритилади. Шунинг учун деярли ҳар куни дўкончадан харид қилишга ҳаракат қиламан. Менимча, газетани янада жанговар қилиб, унинг мавзу доирасини кенгайтириш зарур. Шунингдек, турли йиғинлар ва мажлислар ҳақидаги ҳисоботларнинг энг кераклиси босилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Чунки бир хил материалларни деярли барча рўзномалар эълон қилиши муштарийларни зериктириб қўяди. Ҳар бир газета ўзига кераклисини олиши керак, деб ҳисоблайман. У ёки бу матбуот нашрининг ўз қиёфаси бўлса, унинг ўқувчилари янада кўпаяди.

Тошкент давлат дорилфунуни талабалари Ёдгор Тўйматов, Сирожиддин Раупов, Собир Раҳимов районидаги 231-рўзнома дўкончаси сотувчиси Абдураҳим Самадов, ишчи Муниса Маҳкамова ва бошқа ўртоқлар билан мулоқотда бўлганимизда «Қишлоқ ҳақиқати»нинг ўзига хос анъаналарини давом эттириш билан бирга уни меҳнаткаш халққа янада яқинлаштириш, мавзуларнинг ранг-баранглигига эришиш юзасидан қимматли таклиф-мулоҳазалар билдирилиб, чакана савдога кўпроқ чиқариш зарурлиги таъкидланди.

ЭҲТИЁЖ ҲИСОБГА ОЛИНСИН

Пойтахтдаги Қорақамиш даҳасининг етти жойида кундалик рўзномаларни харид қилиш мумкин. Улар орасида 255-дўконча энг каттаси ҳисобланади. Бу ерда меҳнат ветерани Юсуф Аҳмедов ишлайди. У планни доимо ошириб бажаради. Ҳар сафар журналистларни кўрганида баъзи рўзномалар кам берилишини таъкидлайди. Кўпайтиришса яхши бўларди, дейди.

— Юсуф ака, суҳбатни «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасидан бошласак. Сотувга қанча оласиз? Муштарийларнинг қизиқиши қандай?

— Рўзномадан дўкончага ўнта берилади. Ҳар куни нашрлар келмасдан 10—20 киши кутиб туради. Агар шу ўнтасини барча рўзномалардек териб қўйсам навбатда турганларга етмайди. Шунинг учун ҳаммасини очиқ савдога қўйолмайман. Чунки унинг доимий муштарийлари бор. Масалан: ёнимизда «Қариялар уйи» жойлашган. У ерда яшовчи икки кишига олиб қўяман. Сартарош бўлиб ишловчи Юсуф Қодиров ҳам рўзномани ўқийди. Ислом Худойбердиев деган киши бор. Илмий-текшириш институтида ишлайди. Улар газетани мунтазам харид қилишади. Ёнимизда ўрта медицина ходимларининг малака ошириш институти мавжуд. Унинг талабалари ҳам рўзномани кўп сўрашади.

— Рўзномадан бир кунда қанча сотиш мумкин?

— Агар икки баравар кўпайтирилса, яъни 20 та берилса бемаълол сотиш мумкин. Агар газеталарни эртароқ олиб келишса, янада кўпроқ ўтади.

— Рўзномаларнинг тарқатилиши эрта-кеч келганига ҳам боғлиқми?

— Албатта. Мен ишга саккиздан олдин келаман. Шу пайтда келтирилса, рўзномалар бир соатга ҳам етмай тез тарқалиб кетади. Чунки йўловчилар шу пайтда ишга отланишади.

— Марказий газеталарни қанча кўпайтириш керак деб ҳисоблайсиз?

— «Правда» 30 та беряляпти. Етади. «Ивестия» — 10 та, «Советский спорт» — 5 та, «Сельская жизнь» — 5 та берилади. Уларни ҳам 5—10 тага кўпайтирса бўлади. «Аргументы и факты», «Неделя» ҳафтаномалари берилмайди. Бироқ муштарийлар сўрашади.

Биринчи Қорақамиш даҳасида жойлашган 251-дўконча гавжум. Муштарийлар турли мавзуларда ўзаро суҳбатлашмоқдалар. Меҳнат мўйсафидлари: отахон ва онахонлар йиғма курсичаларини келтириб бемалол ўтириб олишган. Улар орасида «Союзпечать» дўкончаси сотувчиси Тожихон Солиева ҳам бор. У ана шу муштарийларга 17 йилдан буён хизмат қилади. У ҳар бир газетхонни яхши танийди. Касал бўлиб қолган қўни-қўшнисига янги рўзномаларни ўзи олиб чиқади. Мана, ҳозир ҳам янги нашрлар келишини муштарийлар билан бирга кутмоқда.

— Тожихон опа, дўконча сизнинг иккинчи уйингиз бўлиб қолибди. Касбингизни севасизми?

— Бўлмасамчи! Уйим ҳам бир одим. Қаршимиздаги кўп қаватли уйда чолим билан бирга яшаймиз. Пенсияга чиққандан кейин бу ерга ишга жойлашдим. Бу ерга келсам, одамларни кўраман, дилим яйрайди. Дунё янгиликларидан хабардор бўлиб тураман.

— «Қишлоқ ҳақиқати»нинг сотилиши кўнгилдагидекми?

— Умуман, барча рўзномалар яхши кетади. Бирор марта ўтмай қолиб, газеталарни қайтариб берган эмасман. «Қишлоқ ҳақиқати»ни илгарилари ўнта олардим. Етмай қолавергандан кейин йигирматага чиқардим. Кетаяпти. Бизнинг дўконча турар-жойлар орасида жойлашган. Ишхоналарда жойлашган киоскалар ҳам бор. Улар шанба, якшанба кунлари ишламайди. Шунинг учун уларнинг рўзномалари ҳам бизга берилади. Дам олиш кунлари «Қишлоқ ҳақиқати»дан 50—60 та сотамиз.

— Рўзномани ўзингиз ҳам ўқийсизми? Унга қандай тилакларингиз бор?

— Ўқийман. Қишлоқ аёллари ҳаётидан бериладиган мақолалар мени кўпроқ қизиқтиради. Чунки ўзим қишлоқда туғилиб ўсганман. Шунинг учун қишлоқ ҳаёти, хотин-қизларининг меҳнатлари, ташвишлари ёритилган мақолалар менинг эътиборимни тортади. Бу борада янада кўпроқ мақолалар бериш керак. Чунки, қишлоқ аёлларига кўп нарсалар етишмайди. «Деҳқоной», «Давр, оила, аёл» деган саҳифалар бор эди. Қизиқиб ўқирдим. Унинг ҳар бир сони у ёки бу вилоятга бағишланарди. Андижон области берилишини кутиб юрдим. Бироқ кейинги пайтда умуман берилмай қўйилди. Қишлоқ аёлларида миллийлик кучли. Улар орасида минг йиллик дурдоналаримиз бўлган —алла, йўқлов-маросимларни ва халқ термаларини билгувчилар кўп. Шуларни ҳам газета саҳифаларига олиб чиқиш керак. Шанба ёки якшанба сонида албатта хотин-қизлар саҳифалари берилиши ва «Тошкент ҳақиқати»дек кичкина ҳамда кўп варақли қилиб чиқарилиши керак, деб ўйлайман. Шунда муштарийси янада кўпаяди.

Яна бир истагим бор: радиода тушлик пайти қишлоқ хўжалиги ходимлари учун эшиттириш берилади. Ўшанда «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг янги сони ҳақида ҳам гапирилади. Ҳамма ҳам «Қишлоқ ҳақиқати»ни ўқийвермайди. Шунинг учун бу матбуот шарҳи айни муддао. Яхши мақола берилганини эшитганидан кейин баъзилар рўзномани сўраб келишади. Шунинг учун бу шарҳни эрталаб ҳам бериш керак.

Рашида Абдуллаева, Пазоҳат Каримова ишлаётган 256, 257-дўкончаларда ҳам бўлдик. Улар ҳам «Қишлоқ ҳақиқати» тезда сотилиб кетишини таъкидладилар.

257-дўконча олдида қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Тўлқин Яминовни учратдик. У шундай деди: «Кўриб турибсиз, ҳали ўн бўлгани йўқ. «Қишлоқ ҳақиқати» эса қолмабди. Доимо шундай. Дўконча очилишига, нашрлар келишига чиқсам, рўзномани оламан. Сал кеч қолдимми, бўлди. Сотилиб бўлади. Мана «Совет Ўзбекистони», «Ёш ленинчи» бор. Шулар қаторида 10—15 тага кўпайтириб беришса бўлмайдими?

— Нима учун «Қишлоқ ҳақиқати»га қизиқасиз? Бошқа рўзномаларни олавермайсизми?

— Ҳар бир газетанинг ўз ўрни, муштарийси бўлади. Мен қишлоқ хўжалиги соҳаси мутахассисиман. «Юлдуз», «Оқ олтин», «Тошкент-1» пахта навини яратишда иштирок этганман. Бу рўзнома айни бизнинг соҳамизни ёритади. Шунинг учун қизиқиб ўқийман.

— Нега уйга ёзилмагансиз?

— Биз ишга кетгандан кейин уйга боради. Гоҳида бир кун кеч келади. Шунинг учун киоскадан олганни маъқул кўраман. Энди шифокорлар шаҳарчасига бориб келаман.

Унинг афсусланишини кўриб, мен ҳам хаёлга толдим. Чунки бундай ҳолларга ўзим ҳам кўп тушганман. Дам олиш кунлари кўпинча «Союзпечать»га ўғлимни чиқараман. Ҳамма рўзномаларни олиб келади-ю, «Қишлоқ ҳақиқати»сиз қайтади. Бир-икки марта сўрашни эсдан чиқаргансан, деб огоҳлантирдим. Сўнгра ишонмасдан ўзим чиқдим. Ўғлим ҳақ эди. Ҳолбуки, дам олиш куни бу киоскага ҳам рўзномадан 60 та берилади. Шунча газета ҳам қолмайди, кетади. Чунки, аксарият одам уйда-да.

Қирқ йил муаллимлик касбини улуғлаган ўқитувчи Зулфия Боймуҳаммадова нафақага чиққандан кейин киоскада ишлай бошлади. У бундай деди:

— Шу соҳада 15 йил ишладим. Шу йилларда «Қишлоқ ҳақиқати» ҳамиша бир хил — 10 та берилди. Бу кам, албата. Чунки йилдан-йилга одам кўпаймоқда, ўқийман деган талабгар ортаяпти. Рўзномаларга қизиқиш кучаймоқда. Бироқ, киоскага чиқарилиши эса ўша-ўша қолаверди.

Бундай эътирозлар кишини ўйлантириб қўяди. Беихтиёр хаёлингга рақамлар келади. Болтиқбўйи жумҳуриятларида ҳар бир киши бешта газета ўқир экан. Жумҳуриятимизда эса ҳар бир кишига битта газета ҳам тўғри келмайди. Бироқ, бу кўрсаткичларни ўстиришнинг иложи бор. Чунки муштарийлар шунга интилмоқдалар. Уларнинг эҳтиёжи эътиборга олинса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Р. ЗАРИПОВА,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТДА: 255-рўзнома дўкончаси сотувчиси Ю. Аҳмедов муштарийлар хизматида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Мана, мухбирларимизнинг муштарийлар, «Союзпечать» шохобчаларининг ходимлари билан қилган мусоҳабаларини ўқидингиз. Уларда асосан икки муҳим масала кўтарилди. Биринчиси, вақтли матбуот нашрлари, хусусан, «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг жанговарлигини ошириш, мавзу доирасини кенгайтириш, тили, услубини такомиллаштириш, оммабоп бўлишини таъминлаш ва шу сингари ҳақли талаблардир. Таҳрир ҳайъати қимматли таклиф-мулоҳазаларни билдирган барча муштарийларга миннатдорчилик билдириб, бундан буёнги иш фаолиятида улар ҳисобга олинажагини маълум қилади. Иккинчиси, «Союзпечать» шохобчаларига «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси кўп йиллардан бери ғоят кам бериб келинаётганлиги ва бу аҳвол ҳозир ҳам давом этаётганлиги масаласидир. Шу тармоқнинг эллик нафардан зиёд ходими билан суҳбат ўтказилганда уларнинг деярли ҳаммаси ажратиладиган рўзнома миқдори талаб-эҳтиёжга нисбатан жуда кам эканлигини таъкидлашди. Ҳар куни 50—60 донадан газета сотилаётган дўкончаларда ҳам муштарийларга етмай қолаётганлиги юқоридаги суҳбатлар жараёнида аён бўлди. Ваҳоланки, «Союзпечать»нинг аксарият шохобчаларига «Қишлоқ ҳақиқати»дан атиги 10—20 донадан берилади. 1990 йили кунига чакана савдога 19.490 дона газета чиқарилаётганлигини, жумҳуриятимиз бўйича рўзнома сотиладиган 3 мингдан зиёд дўконча борлигини таҳлил этсак, ҳар бир шохобчага ўрта ҳисобда ҳатто еттитадан ҳам тўғри келмаслиги маълум бўлади. Тошкентда ҳам айнан шундай манзарани кўриш мумкин. Бу ерда «Союзпечать»нинг 400 дан ортиқ дўкончаси мавжуд. 1990 йили кунига 5.300 дона «Қишлоқ ҳақиқати» чакана савдога чиқарилди. Демак, ҳар бир шохобчага ўрта ҳисобда ўн уч нусхадан тўғри келади. Мулоқотлар пайтида бу ғоят кам эканлиги баён этилди.

Хўш, 1991 йилда аҳвол қандай бўлади!

«Союзпечать» идораси ходимлари, унинг вилоят ва шаҳарлардаги бўлинмалари вақтли матбуот нашрлари нархининг оширилиши муносабати билан рўзнома ҳамда ойномаларни чакана савдога аввалги йилларга нисбатан анча кам миқдорда чиқаришни кўзда тутмоқдалар. Буни маълум даражада тушуниш мумкин. Лекин 1990 йилдагига қараганда 4—5 баравар кам миқдорни режалаштиришга нима дейсиз! Масалан, Тошкент шаҳар «Союзпечать» идораси «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси масаласида шундай йўлни тутмоқда. Бу ташкилот 1991 йилда кунига чакана савдога атиги 1.500 дона рўзнома чиқаришни режалаштираяпти. Шунча миқдор юзасидан «Союзпечать»нинг жумҳурият идорасига дастлабки тарзда буюртма тушди. Шаҳар бўлинмаси ходими Рустамжон Қосимов шундай изоҳ берди: «Рўзномаларнинг нархи ошгандан кейин аҳвол қандай бўлишини биз ҳозирча билмаймиз. Январь ойининг дастлабки кунлари натижаларига қараб умумий миқдорни оширишимиз мумкин». Бу фикрнинг бир жиҳати мулоҳаза юритишни тақозо этади. Рўзномалар баҳоси ошгандан кейинги дастлабки беш-ўн кун ҳақиқий манзарани акс эттиролмайди. Чунки, муштарийлар олдинига янги шарт-шароитларга кўниколмай туришади. Кейинчалик иш маълум даражада изга тушиб кетса керак. Шунинг учун «Союзпечать» идораси ходимлари муштарийларнинг рўзнома ва ойномаларга бўлган талаб-эҳтиёжларини мунтазам ўрганиб боришлари, ўз фаолиятларини шунга мувофиқ равишда ташкил этишлари зарур.

С. САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси таҳрир ҳайъатининг аъзоси.

Муҳаррир вазифасини бажарувчи
Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Д. 1988.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12